

ROČNÍK LXVI

LISTOPAD 2011 • ČÍSLO 11

HLAS

PRAVOSLAVÍ

CENA 24 Kč/1€

"POJĎTE KE MNĚ VŠICHNI", SAULOVA PŘÍSAHA

IKONA SVÁTKU - SV. MIKULÁŠ

EDITORIAL

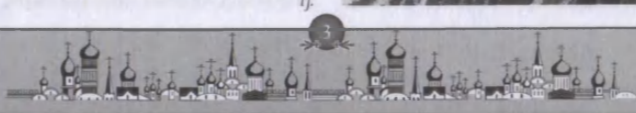
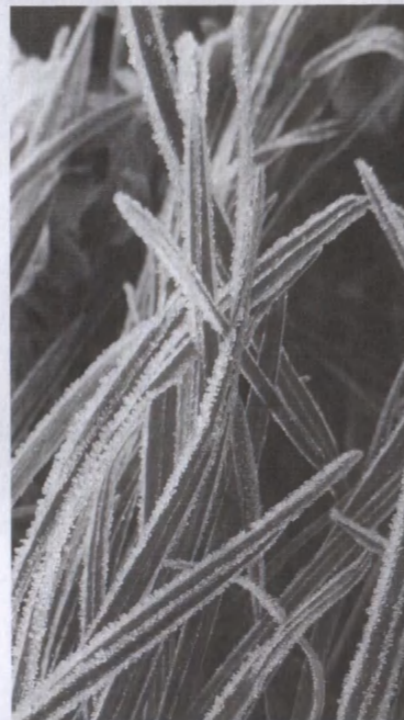
OBSAH

EDITORIAL	3	ZPRÁVY Z EPARCHII	25
SLOVO METROPOLITY	4	SPOLČEŇSKÁ KRONIKA	29
STARÝ ZÁKON	6	ZPRÁVY Z EKUMENY	30
DUCHOVNÍ ČTENÍ	7	MLÁDEŽ	31
HISTORIE A SOUČASNOST	10	POZVÁNÍ	33
ZPRÁVY ZE ZAHRANIČÍ	19	PROGRAM METROPOLITY	35
RECENZE	21	PRO NEJMENŠÍ ČTENÁŘE	36

PRÁVĚ TEĎ

HÝŘIVÉ BARVY PODZIMU
SVATÝ MIKULÁŠ JEMNĚ
MILOSTIVĚ ZAKRYJE STŘÍBRNÝM OMOFOREM
A DĚTI PŘEKVAPENĚ HLEDÍ
NA BÍLÁ STĚBLA TRÁVY
KTERÝM JE ODPUŠTĚNO

A TY SE OPĚT PTÁŠ
ZDA SE TI TAJEMSTVÍ OTEVÍRA
V ZDÁNĚLIVÉM UMÍRÁNÍ BĚLAJÍCÍHO BÝLI
ANEBO SPÍŠE NE
JAKOBY PRÁVĚ TEĎ
PRÁVĚ NA TOM ZÁLEŽELO
VÍČ NEŽ KDY JINDY...

SLOVO METROPOLITY

„POJĎTE KE MNĚ VŠICHNI...“ (MT 11, 28)

Poznáváme Boga jako milujícího nebeského Otce, jehož láska nezná hranic. Miluje každého člověka a přejde si, aby všichni lidé došli k poznání pravdy o životě (J 8, 32). Svätý Jan Zlatoústý přibuzuje krásně tuto myšlenku slovy: „Bůh osvícuje každého člověka. Paprsky Slunce dopadají na všechny a vše oživují.“

Jedním dechem však k tomu dodává: „Jsou lidé, kteří úmyslně zavírají oči duše a nechťejí vidět paprsky Božího světla. Zlo je oslepuje, takže nevidí tento nebeský dar. Neboť milost Boží je dána všem. Nikoho neobchází.“ Podobně je to i v našich vztazích v rodině. Dobrý otec přece

lista Jan: „Bůh je láska.“ (1 J 4, 8). Tato velká Boží láska objímá všechny lidi na světě bez rozdílu. Jasně tuto Boží lásku ukázal lidem Ježíš Kristus ve svém evangeliu. Podle Kristova učení je každý člověk bez rozdílu pozván k tomu, aby naplnil svůj život láskou a tak dosáhl blaženosti jak

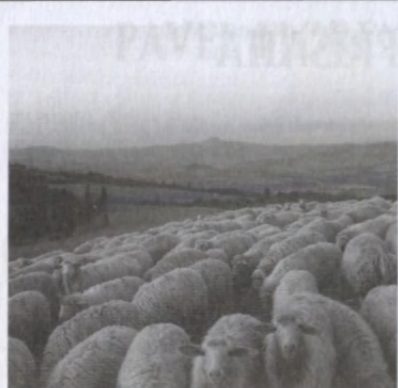
pečuje a zajímá se o všechny svoje děti. Snaží se, aby byli šťastní. Dělá všechno pro to, aby v životě něčeho dosáhli. A když někdy slápnou vedle a dostanou se do nějakého problému, vždycky jim přispěchá na pomoc. Trápi se, když se jim nedaří, a raduje se ze všech jejich úspěchů.

Podobnou a ještě větší lásku k nám má náš nebeský Otec. Tato velká láska je také jediným jasně vysloveným poznávacím znakem Božím, jak to napsal svätý apoštol a evange-

v pozemském životě, tak i ve věčnosti: „pravý chléb z nebe vám dává můj Otec. Neboť Boží chléb je ten, který sestupuje z nebe a dává život světu.“ (J 6, 32-33) Ježíš Kristus řekl: „chléb, který já dám, je mé tělo, dané za život světa.“ (J 6, 51). „Neboť Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný.“ (J 3, 16) Z tohoto důvodu umění často zobrazují Ježíše Krista s otevřenou náručí. Také na kříži má rozpač-

SLOVO METROPOLITY

ruce, jako by objímal celý svět. Svatý apoštol a evangelista Matouš si proto dobře zapamatoval tato slova, která čteme v jeho evangeliu: „Pojďte ke mně všichni, kdo se namáháte a jste obtíženi břemeny, a já vám dám odpočinout.“ (Mt 11, 28) Těmito slovy Ježíš Kristus volá všechny znavené, hladové a žíznivé k sobě. Je připraven všem dát oživující nápoj a pokrm. Svou velkou lásku ke všem svým nejbližším, ke svému vyvolanému národu, ukázal, když s litoostí pravil: „Jeruzaléme, Jeruzaléme, který zabíjíš proroky a kamenuješ ty, kdo byli k tobě posláni...“ (Mt 23, 37) Moci této lásky se Ježíš Kristus dokázal přenést přes všechny zločiny, které lidé jeho národa spáchali na Božích prorocích. Ani na okamžik nepřestal milovat jejich potomky připravené dělat to, co činili otcové. Apoštol sv. Pavel ve svých listech prvním křesťanům nikdy neopomněl tuto skutečnost zdůraznit. V dopisu k Timoteovi napsal: „Spasitel Bůh, který chce, aby všichni lidé došli spásy a poznali pravdu.“ (1. Tm 2, 4) Při svém apoštolském působení na mnoha místech tehdejší římské světa osobně poznal velikost Boží lásky. Stal se věrným hlasatelem návratu všech lidí ze tmy do světla. Sám totiž byl dlouho ve tmě a teprve v osobním setkání s Kristem u bran Damasku zažil přítomnost pravého světla. Další jeho život byl potom ve znamení přítomnosti Boží lásky, která jej uvedla do tohoto milostivého a blaženého stavu. K této souvislosti je ještě třeba říci, že se Bůh stal člověkem v Ježíši Kristu, aby každý člověk poznal blaženost Boží lásky a aby se vymanil ze tmy nevědomí končí smrti. „Neboť Syn člověka přišel, aby hledal a spasil, co zahynulo.“ (L 19, 10) Velikost lásky Boží nám přibližuje Ježíš Kristus v podobnosti o dobrém pastýři. Dobrý pastýř se totiž stará o všechny ovce, ale zvláštní péči vždy věnuje ztracené ovečce. „Má-li někdo sto

ovcí a jedna z nich mu zabloudí, nenechá těch devadesát devět na horách a nejdě hledat tu, která zabloudila?“ (Mt 18, 12; L 15, 4) Dobrý pastýř zde znázorňuje nebeského otce, jeho péči o všechny lidi a celé stvoření. Záleží jenom na každém z nás, zdali o jeho péči a lásku stojíme. Zdáli odpovíme na jeho nebeskou lásku láskou, kterou jako lidé poznáváme a vážíme si jí. Je to láska, která druhému přejí a je schopna se pro druhé obětovat. Takovou lásku měli svatí mučedníci. Mezi nimi i svatý novomučedník biskup Gorazd, který se obětoval za své nejbližší duchovní a věřící a vůbec všechny ty, kteří byli téždy v roce 1942 pronásledováni a mučeni. O něm platí Kristova slova: „Nikdo nemá větší lásku než ten, kdo položí život za své přátele.“ (J 15, 13) Štěstí a blaženost v životě přináší všem lidem, zvláště pak věřícím osobní zkušenost, při níž člověk prožívá velikost a nádhru Boží lásky. Každý, kdo jednou doteky Boží lásky a Božího světla prožil, nikdy na to nezapomene a po celý zbývající život jej toto poznání bude provázet. Je to největší bohatství, jež může člověk získat.

metropolitu Kryštof

SAULOVA PŘÍSAHA

Bylo to už po vítězství. Pelíštejci prchali a Izrael je pronásledoval. Tehdy rozohněný Saul pronesl tuto přísahu: „Bud proklet muž, který by do večera, dokud se nepomstím svým nepřítelům, pojedl nějaký pokrm.“ Proto nikdo za Saulových lidí nezal do úst, i když pronásledování bylo vyčerpávající a lidé bídy zemřeli.

Tehdy izraelská země oplývala medem. Stačilo jen vyjít do poli a snadno se našly pláštěv přetékající medem. I teď byl med na dosah ruky, ale lidé se ho nedotkli, protože se báli té Saulovy přísahy. Jónatan však nebyl při tom, když jeho otec přísahu pronesl, a nevěděl o ní. Také měl hlad, a tak napířil hůl, kterou měl v ruce, nabodl na ni první pláštěv medu, kolem které šel, rukou si ji podal k ústům a lžičně med vysál. Hněd se mu rozjasnilo oči. Tu se ozval nějaký muž z lidu: „Tvůj otec zavázal lid těžkou přísahou: Bud proklet muž, který by dnes pojedl nějaký pokrm. Proto je lid zemřel.“

Jónatan si povzdychl: „Můj otec přivede do zkázy celou zemi. Jen pohleďte, jak se mi rozjasnilo oči, sotva jsem ochutnal trochu toho medu. Což teprve, kdyby se dnes mohli lidé pořádně najíst z kořisti svých nepřátel, kterou našel! Jste příliš slabí, a proto teď není možný další úder proti Pelíštejcům.“

Izraelci pronásledovali Pelíšteje od Miknásu až k Aje-lónu a byli už opravdu hrozně unavení. A tak, jak skončil den, se vrhli na dobytek, který ukořistili, ani ho pořádně nepřipravili, jedli maso i s kreví. Izraelcům bylo zakázáno požívat krev, protože v krvi se nacházela, podle Bible, duše zvířete. Ale lidé bvi příliš hladoví, než aby čekali, až krev z poraženého dobytka vyteče, když se to dověděl Saul, rozkřikl se na lid, že se zachoval verolomně, když porušil zákaz požívání krve. Dal postavit oltář a vyzval lid, aby každý přivedl býčka nebo ovci, které tu obětují. Pak uspořádají obětní hod a ten jim bude k očistění. Byl to prý první oltář, který Saul Hospodinu postavil.

Touha po dokonale pomstě však v Saulovi nezeslábila. Rozhodl: V noci vyrazíme za Pelíšteje. Až do jitrního úsvitu budeme moči mezi nimi kousat. Ani jednoho z nich neušetříme. Lidé už posilnění neodporovali. Uldělej vše,

co pokládáš za správné.“ Jen kráť namítl: „Přistupte nejdřív sem k Bohu a otažte se jeno, co je správné podniknout.“ Saul poslechl a vznesl Hospodinu dotaz: „Mám vyrazit dolů za Pelíšteje? Vydáš je Izraeli do rukou?“ (Pelíšteje zřejmě utekli z hor k polohě do svých měst.) Ale Hospodin Saulovi třetokrát neodpověděl. Saul přemýšlel, proč Hospodin mlčí, jaký hřích byl spáchan. Je v mni Bůh usmiloví. Dal předstoupit vůči-ím lidu a našel lid: „Vyzvěďte a zjistěte, jaký hřích byl dnes spáchan. Jako je živ Hospodin, zachráně Izraele, i kdyby šlo o mého syna, musí zemřít!“ Ale ze všeho lidu mu nikdo neodpověděl. Rozhodl se

tedy losovat. Poručil celému Izraeli: „Vy budete na jiné straně a já se svým synem Jónatanem na straně druhé.“ Lid Saulovi odpověděl: „Uldělej, co pokládáš za správné.“

Saul řekl Hospodinu: „Bože Izraele, ukáž, kdo není bezúhonný.“ Losem byl postizen Jónatan a Saul, kdežto lid z toho vyvázl. Saul znovu poručil: „Vrhňte los mezi mnou a mým synem Jónatanem!“ A tu byl losem označen Jónatan jako ten hříšník, který zapříčinil Hospodinovo mlčení. Saul vyzval Jónatana: „Přiznej se mi, co jsi spáchal!“ Jónatan mu to pověděl a doznal: „Koncem hole, kterou jsem měl v ruce, jsem ochutnal trochu medu. Jsem připraven zemřít.“ Saul řekl: „Ať se mnou Bůh udělá, co chce! Jónatane, ty musíš zemřít!“

Ale lid se proti Saulovi ozval: Jónatan že by měl zemřít? Vždyť připravil Izraeli takové velké vysvobození. Bud toho dalek! Jakože je živ Hospodin, ani vlásek z hlavy mu nesmí spadnout na zem. S pomocí Boží jednal tohoto dne.“ Tak se lid Jónatana zastal a tím ho vykoupil, že nezemřel, ale byl ponechán naživu.

Saul pak od Pelíštejců odtáhl a Pelíšteje odešli do svých domovů. Té noci se nevrátilo.

arcibiskup Simeon

PAVEL FLORENSKIJ, SŮL ZEMĚ

KAPITOLA TRINÁCTÁ
ve které se čtenář dozví, čemu učil starce Isidor na svých besedách

Abba Isidor se nerad stavěl do pozice mentora, nerad přespřilš mudroval. Vyhýbal se tomu a nejednou uměl upozornit i druhé.

„V té věci nebud příliš zvědavý,“ říkával, „projevovat přílišnou zvědavost je pro mnicha nebezpečné.“

O dogmatice moskevského metropolity Makarije se vyjadřoval přísně a o jejím autorovi řekl:

„Sám se v tom utopil,“ rozuměj ve snaze vtěsnat živou víru do ohrady rozumu. Ve větech víry byl báfuška opravdu prozřavý.

„Trochu mě tísnily jejich (totiž otce Isidora a otce Varnavy) předsudky,“ říkal jeden starce.

Jaké předsudky?

„Jakové neopodstatněné. Nic nevědí – ani otec Varnava, ani otec Isidor. Nevychovují katechismu Makarije. I od otce Varnavy slyším poznámky na metropolitu Makarije. Nevědí, jak oddělit dogma od morálky. Jedna věc je dogmatická teologie, a jiná věc morální teologie: a potom ještě polemická.“

V tomto názoru měl starce svým způsobem pravdu. Báfuška se opravdu teologickými otázkami nezabýval, měl duchovní život i duchovní vedení v Bohu a v tom bohušlém žít bylo nemožné určit hranice různých předmětů školní výuky. V báfuškové duši nenacházel řád knih, kapitol, oddílů a odstavců své místo, neboť tam vládl jiný řád – řád, který nepochází od učitelů a profesorů, ale z Ducha svatého. Často jsem se chtěl otce Isidora zeptat, odkud zná Písmo, když ho nestudoval?

Opakují ti, milý čtenáři, že síla otce Isidora nespočívala v moudrých slovech, ale v duchovní síle jeho slova provázející, a to i ta nejobyčejnější. Ale jsi-li přece zvědav, o čem otec Isidor mluvil, uvedu několik příkladů, při čtení však musíš mít neustále na paměti, že slova starce Isidora citovaná nezávisle na tom, kdo je vyslovil, si neuchovají své kouzlo a sílu a uvadnou jako utržený modrý kvítek lnu.

„Pamatují si,“ říká už zminovaný kněz a mnich otec Jefrem, „pamatují si, že když tiškem vyšly listy metropolity Klareta představenému lávry arcimandritovi Antoniji a v jednom z nich jsem si přečetl do-
datek vладыky: „Isidor odpověděl dobře,“ při první příležitosti, když jsem byl u otce Isidora na návštěvě, ptal jsem se ho, cože to otcí Filaretovi odpověděl: starce mi to vložil takto:

„K vладыkovi jsme přišli tři kandidáti na svěcení: já na kněze – mnicha a ještě dva mniši na diákoný. Metropolita začal klást otázky mladším a nejmladšího se zeptal: V čem vidíš svoji spásu?
A ten odvětil: V pokorě.“

Na to vладыka: Máš ji snad tolik?
Zeptal se dalšího a ten řekl: Ve vašich svatých modlitbách.“

Vладыka se rozzlobil: Kde ses naučil takovému pokřtectví?
A potom se obrátil ke mně: A co ty, v čem vidíš svoji spásu?

Odpověděl jsem: V mukách kříže a smrti Spasitele, našeho Pána Ježíše Krista.“

Metropolita se pokrřivoval a řekl: Tuto odpověď si zapamatujte a myslíte na ni stále.“

Stejná osoba píše o otcí Isidorovi: Znalosti dogmatických pravěl svatě pravoslavné víry byl přímo naplněn a na otázky o nich odpovídal vždy správně, na základě výroků z Písma svatého a svatých otců.

Nejčastěji otec Isidor zmiňoval Matku Boží, Církev a muka kříže a smrt Spasitele. Ostatně, otázky pro něj neexistovaly jednotlivě, vždy tvořily celek.

Často přirovnával „narození“ pramáti Evy k „narození“ Matky Církev z boku Kristova, Adamův podivný spánek k tajemnému posmrtnému Kristovu spánku, vynětí Adamova žebra k probodení Pánova boku kopím, podivuhodné vyjití krve a vody z Kristovy rány vztahoval na samo zrození Církev. A toto zrození Církev se v jeho myšl jaksi spojovalo s tím, jak meč pronikl srdce Matky Boží: Utrpení Boží Matky spojoval potom s požeňáním Církev. „Kristus dal vzniknout Církví,“ říkal někdy, „a my společně jsme se stali jedním.“

Vrcholem teologie otce Isidora byla modlitba ke

DUCHOVNÍ ČTENÍ

Spasiteli, do něj se dostaly i ozvěny těchto myšlenek. (S modlitbou se čtenář seznámí v následující kapitole.)

Spravedlivé Boží měl stárec v úctě a lásce a jeho vztahy s nimi byly hluboké, srdečné, živé. Duší byl stárec vždy mezi spravedlivými, byl jim více než blízký. Zvláštní úctu choval otec Isidor ke svatému Serafimovi Sarovskému, divotvárci, dále k mnichu Georgiji Zlatovrníkovi, ke starci Tichonu Zadonskému a k jiným. Na tyto nositele života v milosti se obyčejně v rozhovorech odvolával, nerad promlouval svým jménem.

Často s velkou něhou citoval blahoslaveného Serafima: „Má radosti, má radosti! Ziskáš-li dar svatého Ducha, tisíce duší kolem tebe bude spaseno.“

V souvislosti s nadbytečnými, jalovými slovy a obzvláště se slovy plnými hněvu poukazyval stárec na sílu slova a nejednou citoval verše Georgije Zlatovrníka: Slovo je jiskra duše.

Ty, duše má, k věčnosti spěj bliže.

Ještě častěji obyčejně při loučení opakoval:

Duši duši přesvědčuj:

Chraň se hněvu, pláných slov – ve víře se posiluj.

Otec Isidor také velmi rád opakoval – s velkou oduševnělostí – veršovanou parafrázi jednoho ze žalmů, již objevil v nějakém časopise a velmi se mu zalíbila. Přitom se celý rozohnil, recitoval výrazně a energicky. Občas dal hostům do ruky objemnou knihu veršovaných parafrází žalmů složených jistým slepým knězem.

Ke vzájemné upozornění („vždyt byl slepý!“) prosil o hlasitě předčítání z oněch dosti těžkopádných veršů. Jindy přišla na řadu Děržavinova óda „Bůh“. Nejčastěji se však stárec zmiňoval o N. V. Gogolovi, velmi horlivě, a pokaždé pak z paměti recitoval Gogolovu modlitbu ke svatě Bohorodičce: „Zadný, kdo utíká k tobě, neodchází od tebe zabunben, přecisťá Bohorodičko. Panno, ale prosí o milost a do stává vše, co je mu ku prospěchu.“

DUCHOVNÍ ČTENÍ

Poté začal i samotnou modlitbu:

*K tobě, ó Matko naše svatá,
nesu pokorný svůj hlas...*

Tuto modlitbu si z nějakého důvodu velmi oblíbil. Vzpomněl si i na veršovanou modlitbu ke Kristovu kříži:

*Pánova kříže slavná síla
všude se skví...*

Jednou z jeho oblíbených modliteb bylo toto místo z tvorby svatého velekněze Dmitrije Rostovského:

*Ježíši můj přelbezny, srdce sládkosti,
útěcho v mých strastech a má radosti!
Rač mě duši říkat „já jsem tvoje spása!
Omyjí tvých hříchů, v ráji žiti krásu!“
S jistotou já, Bože, k Tobě utíkám se.
K milosti Tvé lásce – jen v ní poznávám se.
Předobry můj Bože, Ježíši, můj Pane,
kdo mně, nehodnému, oporou se stane.
Ve strastech a žalu – jen, Bože, Ty Pane!
Kč s Tebou, s Tebou jen, mohu vždy přebývat.
Ach, Kriste, dovol mi smět po Tvém boku stát!
Žij ve mně, přebývej a milost se mnou měj,
Hříšného, špatného, jen se mně neříkej!
V nemoci strádal jsem, bez Tebe, svého Boha,
Ty pro mne síla jsi, zdraví a sláva mnohá.
V Tobě se raduji a veselím se v Tobě,
chválím Tě, velebím, můj Bože, v každé době.*

Ale nejčastěji si abba Isidor přával, aby návštěvníci spolu s ním zazpívali „Blahoslavení“ na pátý hlas rádu bohosluzeb na Zesnutí přesvaté Bohorodice, jež bylo v Getsemanském skitu vzpomínáno 17. srpna, na svátek Zesnutí přesvaté Bohorodice.

„Přeblahoslavená Vídkyně, osvíť mne světlem svého Syna! Chrást anđělů užasí, když Tě spatříš připočtenu k mrtvým, a když jsi duši do Božích rukou odevzdala, s Bohem jsi, Neposkvrněná, v božské slávě na nebesa vystoupila...“

Tak zpíval přesvaté Bohorodici stříbrovlasý stárec Isidor. Když skončili, poprosil své hosty, aby si verše opsalí a dále zpívali doma. Otec Isidor opakoval stále, že čistota, pokoj a mírnost jsou od Matky Boží a že ona sama, mnohobolestná, přijde na pomoc každému, kdo ji vzývá.

Svých hostů se vždy ptal, zda už byli u Matky Boží (ikony v podzemním chrámu), a jestliže hosté odpověděli záporně, báťuška je prosil, aby k ní zašli pomodlit se.

Přišli-li k otci Isidorovi přátelé dva, vždy vyjádřil

svoji radost a souhlas nad jejich přátelstvím, ale současně pokaždé naléhavě opakoval, že je nutno žít v pokoji neustále se všemi.

„Bratr se bratrem posiluje, je pevný jako hrad.“ zakončil, jako by snad předvídal i možnost jejich rozchodu a vzájemného odčizení.

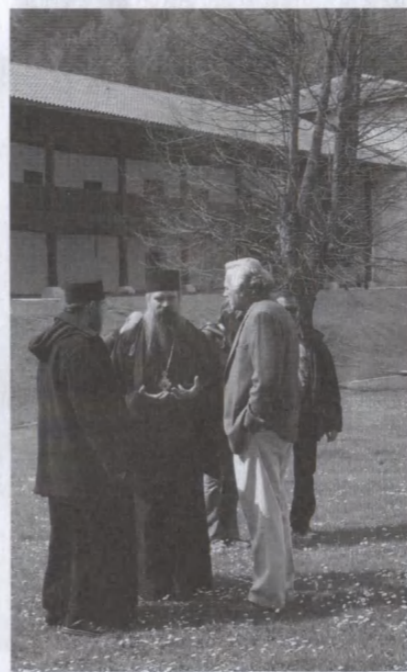
Když si starci někdo stěžoval na nemoc či na nějaké neštěstí, stárec takřka se závistí – pokud mohl použít toto nevhodné slovo – říkával: „Vidíš, jak tě Bůh miluje – pamatuje na tebe.“

Jeden bratr byl nemocen. Potkal ho abba Isidor a ptá se:

„Tak co, Mišo, jak se ti daří?“

„Jsem marod, báťuško.“

„Cožpak nevíš, že když tě Bůh navštěvuje nějakou nemocí či neštěstím, znamená to, že tě miluje! Ted nás Pán navštěvuje nemocemi a to se nám jednou přičítá.“

PŘED DEVADESÁTI LETY V BĚLEHRADĚ

V neděli 25. září 2011 bylo zvláštní výročí naší místní církve. Právě před devadesáti lety byl vysvěcen svatý vladyka Gorazd II. (v Bělehradě 1921). A výročí je podtrženo i tím, že právě jako před devadesáti lety připadl i letos tento den právě na neděli.

Naše duchovní bída je v tom, že jsme už dnes v takovém duchovním stavu, že zřejmě nejsme schopni docenit ani význam tohoto výročí a po-
tažmo ani dějinný rozměr toho, co se vlastně před devadesáti lety stalo. Usuzuji tak z prosté skutečnosti, že toto jubileum prošlo v naší církvi téměř v tichosti. Jenže když si nevážíme svých vlastních kořenů, pak ani naše vyhlídky do budoucna nemohou být příliš optimistické. Nezapomíná naše církev na svůj počátek?
Takže, připomeňme si (především my pravoslavní), cože se to vlastně stalo před těmi devíti desítkami let. Byl vysvěcen první místní pravoslavný biskup, syn této země. Po celém tisíciletí marného toužení má tento národ opět svého pravoslavného biskupa z místních lidí. Když na Velké Moravě umíral sv. Metoděj

(roku 885), určil za svého nástupce místního člověka, syna této země, vybral z okruhu svých pěti nejbližších žáků sv. Gorazda I. Posléze však byli všichni žáci sv. Cyrila a Metoděje vyhnáni krutým způsobem z Velké Moravy a tato země přišla o své duchovní dědičství. Na druhého Gorazda musela čekat něco přes tisíc dlouhých let.

Není samozřejmě náhodou, že Moravan Matěj Pavlík obdržel při mníšském postřizení v Srbsku jméno Gorazd. Byla v tom jednak symbolika, ale také zohlednění prosté duchovní skutečnosti, kterou Srbové vysvětili. Když byli cyrilometodějští pětipočetníci pod namířenými kopími „nazi a za mrazu“ vyhnáni z Velké Moravy, odebrali se na Balkán, který je přijal s otevřenou náručí a stal se tak příjemcem dědičství sv. Cyrila a Metoděje. Balkánští Slované přijali tuto hřívnu, tisíckrát ji rozhojnili a na úsvitu dvacátého století ji vracejí Čechům a Moravanům zpět. Přijali Gorazda I. a nyní nám vrací Gorazda II. A nejde tu jen o samotný akt udělení biskupského svěcení jednomu Moravanovi. Za tímto přenosem apoštolské posloupnosti je nutno vidět i velkou péči, podporu a pomoc, kterou Srbové věnovali dílu pravoslavné misie u nás a budování místní pravoslavné církve (a sv. Dositej, srbský biskup, který zde tuto misii vedl, za to později krutě zaplatil).

To, co se skrývá v pojmu „vysvěcení vladyky Gorazda“, je tedy ve skutečnosti daleko širší událost: obnovení cyrilometodějské církve v naší zemi. A lidé to tak chápali. Když čteme zápisky a svědectví z té doby, často tam nacházíme nadšení právě z cyrilometoděj-

Monastýr Krušedol, Fruška Gora

HISTORIE A SOUČASNOST

ství, které bylo skrze vladky Gorazda našemu lidu vráceno. Čteme tam, že lidé měli pocit, jako by nad českou a moravskou zemí po tisíci letech opět vyšlo slunce. Vnímali pravoslavné bohoslužby jako něco světého, slunného; měli pocit, že to, co se děje v českých pravoslavných chrámech, hřeje na duši, zahřívá srdce. Skutečně – právě tak to místní lidé vnímali – jako opětovný příchod sv. Cyrila a Metoděje, kteří skrze českou pravoslavnou církev opět navštívili lid této země.

To, co cítili pravoslavní Moravané ve svých srdcích, jim dávalo sílu, aby i v ekonomicky tak těžkých dobách budovala tato církev na Moravě jeden chrám za druhým. Od r. 1928 do r. 1942 zde bylo postaveno 14 nových chrámů! Všechny tyto chrámy jsou vystavěny na základech veliké lidské oběti prostých věřících. Kdo měl doma nějaký stavební materiál, dal ho na stavbu chrámu. Dokonce se vyskytly i podobné případy, o jakých čteme ve Skutcích svatých apoštolů, když věřící prodávali své majetky a stržené peníze kladli k

nohám apoštolů.

Ve vesnici Chudobín si věřící postavili pravoslavný chrám, o který je pak různými pletichami připravila jiná církev, a tak se vesničané pustili do stavby druhého chrámu. Vladyka Gorazd světil každý rok jeden nový chrám. A nejsou to žádné maličkosti kaputky; jsou to většinou chrámy střední velikosti a některé patří i k větším chrámům. A navíc je většina stavěna podle byzantsko-ruského chrámového slohu, což je dosti komplikovaná architektura, a provedena je složitá vnitřní výzdoba.

Samozřejmě, za touto skutečností stojí mj. i láska a velká důvěra věřících vůči vladkovi Gorazdovi, který byl opravdovým pastýřem, čitelným a poctivým, vůdčí spravedlivou osobností, která si nelíbila v přijímání poct, ale sama sebe přinášela jako obět za svůj lid. Učitel, který učil a usvědčoval svým milosrdenstvím (jak to čteme ve večerní bohoslužbě z žalmu 140-141), důvěryhodný garant veškerého církevního života. Ó, jak bychom potřebovali i dnes takové pas-

Monastýř Krušedol, vstupní brána

HISTORIE A SOUČASNOST

týřel! Jenže takoví lidé už dnes nebývají církvi dávaní, protože nikdo z nás nejsme takový.

Každý národ má ve svých dějinách okamžiky, kdy jsou otevřeny velké možnosti a kdy dostává od Boha mimořádný dar. Taková „hvězdná hodina“ přijde tak jednou či dvakrát za tisíc let. Z hlediska duchovních možností a cest je u nás první takovou „hvězdnou hodinou“ bezesporu příchod sv. Cyrila a Metoděje na Moravu. A s významem této velké události lze plně srovnat i obnovení cyrilometodějské církve v r. 1921 vysvěcením vladyky Gorazda. V tomto Božím požehnaní, jehož se chirotonii pravoslavného Moravana našemu národu dostalo, se spojují dva mocné duchovní impulzy našich dějin: cyrilometodějství a husitství. Tak to pravoslavní Češi i mnozí Srbové chápali. Ano, i Srbsko přijalo za své ony dva „titány“, jak nazvaly Jana Husa a Jeronýma Pražského tehdejší srbské noviny, kteří „se pokoušeli obnovit pravoslavi ve své zemi, ale jejich pokus ... byl jako semeno, jež teprve za našich dnů vzkvétá a přináší plody“. Když delegace pravoslavných Čechů vstoupila s husitským praporem do zasedací síně, srbský biskup Nikolaj Velimirovič ne-

nápadně přistoupil k onomu praporu a polbil jej.

Klíč k obnově cyrilometodějství a k naplnění duchovního zápasu Jana Husa a Jeronýma Pražského a jejich následovníků, kteří žádali Konstantinopol o přijetí Čechů do pravoslavné církve, spatřovali pravoslavní Češi právě v tom, co se událo v Bělehradě, když pravoslavní biskupové skládali ruce na hlavu vladyky Gorazda. Zajímavé je, že to duchovními zraky zřel nejen Čech, ale i srbský lid, který byl zřejmě tajemně shůry osvěcen a chápal dějinný rozměr této události, která byla napájena z takových zdrojů, jakými je dílo soluňských bratří i dávných husitů. Bohužel nám už to nějak po těch devadesáti letech nedochází.

Velikost tohoto dne, kdy byl vysvěcen vladyka Gorazd, je dosvědčena i různými znameními včetně zázračné události – prorocství. Veliká osobnost 20. století sv. Nikolaj Velimirovič (který později trpěl v koncentračním táboře Dachau), prorokoval vladykovi Gorazdovi po jeho chirotonii mučednickou smrt. Před pověděl hned tenkrát nově vysvěcenému biskupu Gorazdovi, kalich hořkosti, již je víra pravoslavná, Kristův kalich utrpení, na jehož dně nalézá se však vlast nebeská!

A zde jsou řádky, v nichž jsou ve vzpomínkách pamětníků vylíčeny další podrobnosti této události, kterou dělí od této neděle přesně devadesát let. „Před osmou hodinou ranní v neděli 25. září 1921 vstoupila do katedrálního chrámu srbské pravoslavné církve v Bělehradě delegace s velkým bílým praporem, v jehož středu zářil kalich červené barvy a špiče byla zakončena pravoslavným křížem; dvaadvacet zástupců Čechů a Moravanů toužících po pravoslaví spolu se zástupcem pravoslavných věrných z buďkarpatska a dvě ženy v moravském národním kroji provázely svého zvoleného kandidáta biskupské hodnosti, nyní již mnicha – archimandritu Gorazda – k rukopoložení na pravoslavného archiereje.

Delegaci z Moravy se dostalo v Srbsku neobvykle vřelého přijetí. Nikdo přesně neví proč – bylo to zcela překvapivé, ale můžeme to tušit: tisíciletou velikost události všichni vnímali a veselili se duchovní radostí. Na přivítání vzpomínají účastníci delegace jako na nečekané dojemné. Po přijetí nového jména – Gorazd – si všichni se slzami v očích začali uvědomovat, že Gorazdovo jméno se po tisíci letech opět vrací na Moravu. Jugoslávský tisk píše: „Památkou tohoto Gorazda (prvého – z Moravy vyňaného žáka sv. Metoděje) se uchovala v tradici národa srbského. Ač ne-

Budova patriarchátu, Bělehrad

HISTORIE A SOUČASNOST

mohl (onen Gorazd) dokončit práci jemu uloženou, přece zachoval svoje jméno věkům budoucím. Osudy jeho nejsou známy a stopa jeho končí v Bělehradě. Po dvanácti stoletích přichází do téhož Bělehradu syn země moravské, aby přijal a odnesl (zpět) tu hřívnou vřivou cyrilometodějskou, kterou jeho předchůdce, světec, v srdce srbských bratrů uložil. Duch prvního Gorazda spočinul na tomto jeho nástupci a v sruci jeho rozvilil oheň lásky k ideji prvních apoštolů slovanských a v témž Bělehradě přijímá Gorazd druhý po dvanácti stoletích berlu biskupskou, aby do své rodné země přenesl novou setbu toho semene, které bylo Metodějem zaseto.

Bělehradané vítali vzácnou návštěvu v obrovském počtu – přišlo veškeré duchovenstvo, monastýrská škola, učitelé, obecné školy, bělehradská československá kolonie, zástupce města a mnoho lidu, který provolával slávu Československu; vítal je zpěvy církevních i slovanských písní, nechýběly kytice a chléb se solí. Na pozdravy odpověděl sám Gorazd, který prohlásil, že římská orientace neodpovídá charakteru českého národa a že nyní za pomoci srbské pravoslavné církve stává se to, nač se pomyslelo, ale co se za Rakouska

nedalo uskutečnit... Bělehradské rodiny přijaly československé poutníky do svých příbytků jako milé hosty. Nazířeli se konal obřad „jmenování biskupem“, katedrální chrám byl plný. „Bělehrad se nenadchne a nevrzají snadno.“ psaly o dva dny později bělehradské noviny. „Jakkoliv není nábožensky fanatický, přece s neobvyklým nadšením přivítal nového biskupa a zástupce československých obcí, neboť si instinktivně uvědomil veškerou velikou vážnost události.“

Při liturgii po slavnostním svěcení se stala zvláštní věc – když patriarcha vyvedl právě vysvěceného biskupa před hlavní oltářní dveře k lidu, bělehradští věřící zdravili novosvěcence neobyčejně srdečně a hlasitě. „Žádného srbského biskupa až do dnešního dne takto nepozdravili.“ napsaly jugoslávské noviny. Tyto srdečné ovace a pozdravy se opakovaly i na konci bohoslužby, když patriarcha Dimitrij s přípatlivými slovy dával biskupu Gorazdovi poutění a odevzdal mu biskupské žezlo. Pak vladyka Gorazd s berlou v ruce a mitrou na hlavě zaujal místo na ambonu a česky děkoval srbské církvi a národu... Výslovně zdůraznil, že pravoslavi v Československu není výsledkem nějaké propagandy, ale obnovením starého ducha, který

Vnější freska chrámu, monastýr Krušedol

HISTORIE A SOUČASNOST

Habsburkové dokázali tak dlouho potlačovat. Dává slovo, že zůstane on a jeho bratři věrnými a oddanými nejen srbské církvi, ale i srbskému národu.

Biskup Nikolaj Velimirovič ve své předpovědi vладыkovi Gorazdovi při jeho svěcení vyřkl i tato slova, prorocká slova o Gorazdově životní cestě, jež měla od 25. září 1921 trvat do dne jeho mučednické smrti dne 4. září 1942 na kobyliské vojenské střelnici v Praze pouhých jedenadvacet let: „Nespěchati za pozemským královstvím a panstvím, ale vždy se přikloniti ku království nebeskému, podle příkladu sv. Lazara Kosovského. Tato naše stará víra našich předků nechluví se rychlými úspěchy, ale klidně očekává konečného úspěchu. Neočekává potlesk od současníků na zemi, ale od anděla v nebi. Nepočítá se čas na léta, ale na staletí. Snese všechny posměch v nezvratné naději, že ona se bude radovat naposled. Takováto zkušenost o pravoslavi může dát vладыkovi Gorazdovi odvahu k nápo-

rům, které ho čekají i aureolu slávy, jež musí být spojena se jménem prvního biskupa československé republiky“ (Z knihy *Fastý a Martyr*).

Tou „aureolou slávy“ nemohl svatý biskup Nikolaj přebídnět nic jiného než budoucí připočtení ke sboru svatých.

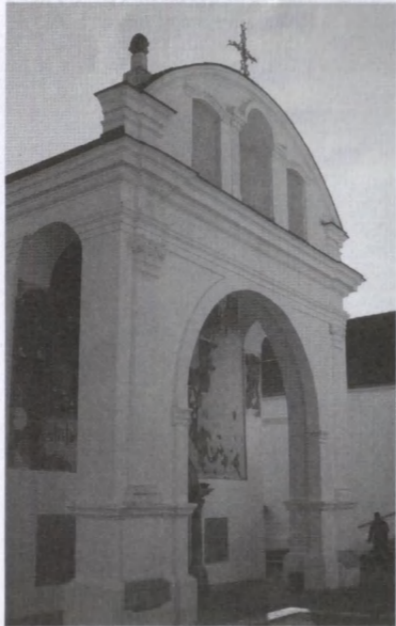
Slavnostní svěcení skončilo. Vладыka Gorazd se spolu s delegací pravoslavných Moravanů vrátil domů. Co ho zde čeká? Jak bude vypadat radostné obnovení našimi předky dlouho vytoužené Cyrilometodějské církve v Čechách a na Moravě? Jak už to tak chodí, ta opravdu veliká duchovní díla se dějí pod větší podobou, která vypadá různě, ale nikdy slavně ani radostně. Stačí vzpomenout příklad Spasitele, který největší dílo lidských dějin – spásu člověka – konal v nejlhubším ponížení, poplívání, bitím znetvořen tak, že ztratil i lidskou podobu, až byl přibit na kříž a připočten k zločincům.

Vладыku Gorazda zde čekalo 21 let práce. Bálh mu vyměřil stejnou lhůtu jako kdysi sv. Cyril a Metoděj (zajímavá podolnost!). To byl sbůry daný čas k obnovení a budování církve víru, oltářem i praxí totožné s tím, co zde bylo zbudováno před tisíci roky 17tch 21 let bylo pro svatého vладыku nekrvavým mučednictvím.

O této řě uvedme několik slov o sv. Gorazdovi, která napsali naši předchůdci (jeho současníci): „Biskupské svěcení v Bělehradě neznamenal pro vладыku Gorazda dosažení cíle, ale začátek těžké a namáhavé práce... Mnozí z nás dobře vědí, jakými prostředky byl veden boj proti našemu vладыkovi: kdo to neví, nechť ani netouží to poznat... Náš vладыka hájil pravoslavi proti všem, ani na vřetinu se neznepronevěřil... třebaš kolem něho zůstala jen část někdejší pravoslavné Moravy, přece ji uvedl na cestu našich pravoslavných otců... Náš vладыka projevil pevnou vůli, odhodlanost a pocit odpovědnosti s neobyčejným zapřením a sebeobětováním pro církev...“

Svatý vладыka ve svých dopisech napsal: „Denně často prosím Boha, aby mne sílil, abych úplně neklesl na mysli před tím, než vykonám, co považuji za nutno vykonati, než přijde můj nástupce; chciť bych mu odevzdati dílo hotovější než jest nyní.“

Ve chvílích zvláště těžkých, kdy jiný by se i vzdal další práce, píše vладыka odevzdaně: „... tento dojem ohrožuje i mou chuť k práci, acť jsem si vřilom, že je třeba pracovat a ostatní ponechat na Boží vůli a Prozřetelnosti, a je vlastně povinností setrvat i až do

Monastýř Krušedol, vstup do chrámu

HISTORIE A SOUČASNOST

úplného vyčerpání a klesnutí na cestě.

A nyní nechme o této době promluvit svatého vladky v dopise, který adresoval českým pravoslavným věřícím spolu s poděkováním za gratulace k patnáctiletému výročí jeho biskupské churotonie:

„Bratři a sestry! K 25. září (1936) dostalo se mi mnoha projevů lásky za něž nezbyvá mi než všem srdečně poděkovati. Já sám nebyl bych si ani uvědomil, že od r. 1921 uplynulo už 15 let, kdybych od přátel z Prahy nebyl na to býval upozorněn.

Je pravda, že tato doba byla vyplněna mnohými pracemi, které se na mne často – zvláště v dřívějších letech – smesly jako vichřice, takže jsem často ani nevěděl, čemu se věnovat dříve... Všechny tyto práce jsem však konal rád... byla to z větší části práce tvořivá, která bývá sice doprovázena vnitřním utrpením a často i nepochopením ze strany okolí, ale nakonec přináší radost tím větší. Kromě práce přinesla mi doba také mnoho starosti, jež jsem přijímal jako břímě vložené na mne Bohem; abych neklel, bylo nutno denně Boha prosit o pomoc. Největší zkoušky byly mi připraveny zklamáním se v (některých) lidech... Snáze lze čelit otevřeným nepřátelům... Bylo i mnoho bojů, mám však vědomí, že z mé strany byly to boje obranné proti nebezpečnostem, jež hrozily započatému dílu hned z té, hned z oné strany; často se stávalo, že bylo nutno současně jednou rukou pracovat a druhou bojovat, jak to činili Izraelité, když po návratu ze zajetí znovu budovali Jerusalema... Jestliže při všech těch ranách, zkouškách, nedorozuměních a též mých osobních nedokonalostech, chybách, vadách, omylech a nedostatečnostech bylo dosaženo určitých úspěchů, je to důkazem, že Hospodin stál při naší společné práci. Bez jeho patrné pomoci něčeho bychom nebyli vybudovali. Jemu buďtež vzdány díky a jeho vůle se děj s námi.

Při všech radostných i bolestných událostech bylo mi posilou vědomí, že jsem se do svatyně Boží a ani do nynějšího úřadu (biskupského) nevěřel. Netoužil jsem nikdy po významném místě ani po vynikající úloze. Domáhal-li jsem se kdy v životě čehokoliv, činil jsem to ne pro svou osobu, nýbrž kvůli věci. Vědomí odpovědnosti, tak těžké, běžící o odpovědnost nejen za sebe, ale i za jiné, mne po celý život táhlo do ústraní, neboť jsem přesvědčen, že se stěží budu moci odpovídat sám za sebe. Těžká choroba oční, končící obyčejně úplnou slepotou, byla sice nevitnou událostí, ale když se oslepnutí zdálo být nevyhnutelné,

smířil jsem se s ním vnitřně úplně, neboť se mi jevilo jako prostředek k osvobození se od odpovědnosti za jiné a k vnitřnímu soustředění.

Mám důvod věřit, že Bůh nesoouhlasil s mým stálým tihnutím za samotou a ústraním, když se chorbý proces v očích zastavil do té míry, že s určitými přestávkami mohu pracovat. On je mi svědkem, že jsem svou účast na hnutí, jež u nás povstalo v životě církevním po (prve) světové válce, nechtěl v žádném případě vázat s jakýmkoliv i sebe bezvýznamnějším úřadem církevním. Přijal-li jsem na jaře a v srpnu r. 1921 zvolení (za biskupa), byl k tomu donucen, považoval jsem to jen za dočasné východisko z tehdejší situace, doufaje pevně, že má funkce bude trvat jen krátkou dobu. Ke svěcení do Jugoslaviie jsem v prvních dnech září 1921 kategoricky odmítl jít, takže posel otec protodiakon Niketič, který mne měl doprovodit, musel odjet beze mne. Jenom na všeobecné naléhání všech jsem se odhodlal vydat se na cestu do Jugoslaviie, když týž posel přijel znova do Olomouce. Co jsem podnikl ve Sremských Karlovcích, aby nedošlo k mému vysvěcení, o tom zatím považuji za svou povinnost mlčet. Jestliže přes to ruce světitelů spočinuly na mé nehodě a ubohé hlavě, stalo se to jen proto, že jsem se pokoušel a sklonil se před něčím, z čeho nebylo jiného východiska.

Avšak po celých těch patnáct let jsem se považoval... pouze za předchůdce toho, kdo po mně má přijít. Nejsm nic než misionář, který připravuje cestu a který po něm jiným netouží, než aby tomu, kdo přijde, mohli odevzdati českou pravoslavnou eparchii... Obnova Pravoslavi v československém národě jest dílo Boží.

Patnáct let je však krátká doba a nezaslouží si, aby byla oslavována. Proto jsem žádného jubilea neslavil. (Z knihy *Postýl a Martyr*)

V době, kdy byly psány výše uváděné řádky zbyvalo do jeho mučednické oběti a dosvědčení Krista prolitím vlastní krve ještě přibližně pět let...

Nakonec bylo dílo obnovy cyrilometodějské církve a život prvního nástupce sv. Metoděje po tisíci letech zpečetěny vladkovou mučednickou krví za tuto církev. Mučednictví přijal od fašistických německých okupantů 4. září 1942. Tento den se stal jeho narozeninami pro věčný život. Obnovená církev má od toho dne svého prvního svatého mučedníka. Taková církev už nemůže zaniknout, protože má na nebesích svého přímluvce z vlastních řad. To je duchovní zákonitost.

HISTORIE A SOUČASNOST

Zdejší pravoslavní křesťané viděli na vlastní oči – v průběhu války a posléze poválečných let, éry totality a v době nového režimu – jak se tato pomoc shůry uskutečňuje. Několikrát byla tato církev na hranici záhuby. Vždy se „něco“ stalo a chrámy byly opět otevřeny a nebyly už uzavřeny, ač to vypadalo z lidské perspektivy už téměř beznadějně.

Události „hvězdné hodiny“ národa nejsou výjimečné jenom tím, že při nich dává Bůh národu mimořádný dar. Významné jsou také tím, že ukazují, jakou cestou Bůh národ vede, která cesta je Bohem požehnaná. Z toho logicky vyplývá, že mimo tuto cestu už po jejím zjevení Bůh požehnaní nedává. Bůh není rozvojen a nepracuje sám proti sobě. Ukazuje cestu, po které je potřeba kráčet, cestu, kterou sám otevře, ustanoví a požehná. Je to Boží dílo, nikoliv

Monastýr Hopovo, Fruška Gora

lidské, a člověk je zván k účasti na něm. Kdo nechce tuto cestu následovat, Bůh ho nenutí, jenže takový člověk nikam nedojde. Rozhodl se stavět bez Boha, budovat mimo základy, které Bůh požehnal, a podle toho to dopadne.

„Nestaví-li dům Hospodin, marně se namáhají stavětelé; nechrání-li město Hospodin, marně bdi stráž. Nadarmo vstáváte časné z rána...“ Tak to čteme ve velkém pústu při každé liturgii předem posvěcených Darů (18. kathisma; Ž 126/127).

Právě dějiny našeho národa jsou názornou ukázkou výše řečeného. Po vyhánění dědictví sv. Cyrila a Metoděje a zaházení cyrilometodějské západní církve zde pokoušela budovat na jiných základech, než je cyrilometodějské. Ač se snažila, jak se snažila, nic zde na těchto cizích základech nedokázala postavit. I když měla na své straně všechny výhody státní církve, pomoci od vládařů, materiální zabezpečení, armádu církevních činovníků atd. Po pár staletích se proti římskokatolické církvi a jejím cizím základům vzbouřil celý národ. Husitské hnutí původně neusilovalo o nic jiného, než aby byl národ vrácen na původní cyrilometodějské základy. Nakonec už byla drtivá většina národa nekatolická. Pak přišla Bílá Hora a železným strojem rakouské monarchie byla našemu národu lámána páteř, když byl jezuitskými rekatolizátory předěláván zase na katolický. A opět neuvěřitelný nezdar služebníků Říma. Přes všechnu tu brutální sílu je výsledek více než tristní. Výsledkem toho všeho je totiž údajně nejateističtější národ Evropy. Jako by tím národ říkal, že když se nemůže budovat na původních duchovních základech, tak bude raději ateistický (trochu to připomíná Byzantince, kteří těsně před pádem Konstantinopole říkali, že to raději uvidí na ulicích svého města turecké turbany než kardinálské klobouky).

Není tak důležitá, jak úspěšný či velkolepý je viditelný materiální rozměr té události, kterou Bůh požehnal jako „hvězdnou hodinu“ národa. U těchto událostí je podstatné již to, že se staly. Ať už z jejich duchovní síly bude čerpat celý národ a po celé věky, nebo jen jednotlivci, nebo jejich plody budou sklízet jiní a jinde, nebo bude tato událost pracovat skrytě a neviditelně ovlivňovat životy generací. Misie sv. Cyrila a Metoděje byla z hlediska dějinného kalendáře jen mžik, krátký záblesk. A přesto je to událost, která změnila kus světa a stále je to studnice vody živé i pro dnešní lidi od Aše až k Vladivostoku. Podobně i

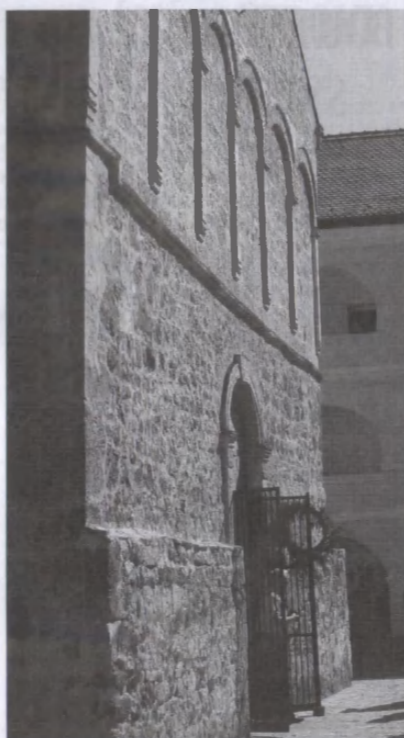
HISTORIE A SOUČASNOST

obnovení cyrilometodějské církve a svěcení vладыky Gorazda se setkalo (stejně jako působení sv. Cyrila a Metoděje) s obrovskou bouří nevole, útoků a nenávisť. Velice trpké jsou názky toho, že ani dnešní místní pravoslavná církev není už schopna docenit a reflektovat rozměr této události. Ale tato událost se jednou stala, působila a bude působit svou vlastní duchovní silou. O to není potřeba se obávat.

A jsou tu další podobnosti s cyrilometodějským. Podobně jako tenkrát kdysi, i ve dvacátém století přicházejí někteří, kteří zde chtějí budovat pravoslavnou církev na jiných základech, než Bůh požehnal, a kráčet jinou pravoslavnou cestou, než Bůh otevřel. Jak dopadly tyto pokusy? Dnes už jen církevní historikové a pár informovanějších laiků znají jméno vладыky Savvatije, s jehož jménem je spojena jakási „konkurenční“ pravoslavná misie v jurisdikci konstantinopolského patriarchátu. Jak žalostně to dopadlo! Současní historikové jen velice pracně skládají střípky informací o tomto člověku a jeho církevním působení, protože celá jeho práce spolu s ním zmizela v propadlých dějinách.

Dnes si občas někdo pohrává s myšlenkou navázání na tuto ztroskotanou novodobou konstantinopolskou misií. Vладыkovi Gorazdovi jsou při té příležitosti vytýkány jeho misijní ústupky, které dočasně zavedl pro nové pravoslavné křesťany přicházející ze západní církve. Každý, kdo by chtěl zpochybňovat Gorazdovo dílo, by si však měl uvědomit prostou a nepopíratelnou skutečnost, že kdyby zde nebylo vладыky Gorazda a působili by zde v té době jen ruští emigranti a vl. Savvatij, většina našich dnešních farností, které jsou rozestry po Čechách a Moravě, by vůbec neexistovala. Jsou to všechny farnosti, které jsou přímo nebo nepřímo spojeny s působením vладыky Gorazda. I z těch farností, které zde vznikaly po druhé světové válce, by mnoho asi nevzniklo, kdyby zde neexistovala rozvinutá církevní struktura z doby předválečné. Organizace života na farnostech by se potýkala s těžkými problémy, protože by věřícím chyběly bohoslužebné knihy, katechismus. Doteď používá naše církev knihy sestavené a vydané vладыkou Gorazdem, kdyby je nevydal, tak by církev ani padesát let po válce neměla skoro nic.

I v současné době přicházejí někteří, kteří chtějí pošetile budovat na jiných základech (všelijak „pravoslavní“ rozkolníci, odpadlíci či jiné jurisdikce). Kdo má ještě oči k vidění, sám si všimne, jak nízko si tyto ne-

Monastýr Hopovo, vchod do chrámu

zodpovědní avanturisté stojí morálně i mravně (což je patrné ze způsobů jejich chování) v porovnání s osobou a dílem vладыky mučedníka Gorazda. Je naprosto jisté, že neuspěl. Nechápu duchovní zákonitosti, síly a vlivy, které jsou za tímto (resp. nad tímto) materiálním světem.

Toto výročí (a snad i tyto řádky) by nás mělo přimět k hlubšímu promyšlení skutečnosti, na jak velkém a historicky do minulosti i do budoucnosti dalekosáhlém díle bereme účast. Snad přijde doba, když se nám více otevřou zraky, prohlédneme mlhu světskosti, a tyto skutečnosti, které máme přímo před očima, si lépe uvědomíme. Dež. Bože!

Jerej Jan Baudiš

POUTNÍ CESTA DO SRBSKA K 90. VÝROČÍ SVĚCENÍ SV. GORAZDA NA BISKUPA

Na sklonku září se padesát poutníků z českých, moravských a slovenských farností s vladykou metropolitou Kryštofem a s o. Serdjanem (srbským duchovním sloužícím v Praze na Olšanech) vrátilo z pouti po místech svázaných s cestou, kterou přesně před 90 lety uskutečnil do Srbska sv. Gorazd

Na této cestě byl Gorazd vysvěcen na biskupa českého a moravskoslezského. Vladyka Gorazd je bezesporu jednou z nejvýznamnějších postav naší novodobé místní pravoslavné církve i duchovních dějin naší země ve 20. století, mučedníkem, který obětoval svůj život pro druhé.

Poutníci pouť začali 23. září večer ve Sremských Karlovcích, kde byli přivítáni místním vladykou Vasilijem, přespal a ráno sloužili svatou liturgií v monastýru Krušedol, kde byl vladyka Gorazd postřžen před 90 lety na mnicha, a pokračovali do monastýru Hopovo, kde byl vladyka jmenován igumenem, a dále do Bělehradu, kde bylo vyvrcholení poutní cesty - nedělní liturgie v den výročí svěcení sv. Gorazda na biskupa. Liturgii sloužil J. B. Kryštof spolu s Jeho Svatostí patriarchou Irenejem. O nedělní liturgii informovala také srbská média a oficiální stránky Srbské pravoslavné církve. Na všech navštívených místech, mezi

dejší i současný život naší srbské církve. Na všech navštívených místech také vladyka Kryštof daroval nové ikony sv. Gorazda místním biskupům a všude zaznívala slova díky Srbské pravoslavné církvi, bez níž by naše autokefalita dnes zcela jistě neexistovala.

kteřími nesměl chybět monastýr Rakovica s panychidou na hrobě předšlého patriarchy Pavla, a především katedrální chrám v Bělehradu, kde nejvyšší církevní představitelé vzpomínali na dobu před 90 lety, zaznívala slova o významu sv. Gorazda pro teh-

Ze strany Srbské pravoslavné církve byli poutníci více než přátelsky přijati také na soukromé audienci u patriarchy Ireneje, kde zazněla slova o blízkém přátelství a vzájemném duchovním propojení našich církví. Svou pouť po Srbsku pak poutníci končili na pozvání šabackého vladyky Lavrentije v novém duchovním středisku sv. Nikolaje Velimiroviče poblíž Soko Gradu u řeky Driny na hranicích s Bosnou, kde také duchovní naší církve sloužili sv. liturgii. Posledním navštíveným místem svázaným s historií Srbské pravoslavné církve bylo biskupství v Budapešti, kde poutníci nalezli v závěru svojí cesty ubytování a pohostění. O pouti připravujeme rozsáhlejší články, malou část obrazového materiálu z pouti naleznete také na 1. a 4. straně obálky a v předšlém článku tohoto čísla Hlasu pravoslavi.

Onářej Chríst

ZADLUŽENÉ ŘECKO PRODÁVÁ OSTROVY

Řecko nabízí k prodeji ostrovy, včetně slavného ostrova Rhodos, aby se dostalo z dluhů. Atraktivita ostrovů Řecka je spojena s tím, že mají v hranicích zvláštních ekonomických zón velké pobřežní zásoby ropy a plynu. Podle amerických zdrojů by celkové tržby za prodej měly Řecku přinést přinejmenším 100 miliard eur – třetinu dluhu.

Ostrov Nafsa v Iónském moři o rozloze kolem 500 hektarů je možné koupit za 15 milionů eur (387 milionů korun). Menší ostrovky jsou k máni třeba za necelé dva miliony eur, tedy levněji než domy v luxusních londýnských čtvrtích.

Rozhodnutí Řecka prodávat ostrovy je poměrně překvapivé. Počátkem března mu totiž totiž radili někteří němečtí křesťanští (CDU) a liberální demokraté (FDP) s tím, že bankrotující stát musí použít všechno, co má, k tomu, aby uspokojil své věřitele. Řecko se nicméně tehdy tvrdě ohradilo, že si své dluhy vyřeší samo a že postoj Němců připomíná jejich invazi do Řecka během druhé světové války. Záměr prodávat ostrovy zadlužená země rezolutně odmítla.

Také nyní se z Řecka ozývají hlasy, že by se rodinné stříbro v podobě ostrovů prodávat nemělo. Jsem z toho smutný. Prodej ostrovů nebo míst, které patří Řekům, by měla být ta poslední volba, uvedl ředitel realitní firmy Greek Island Properties Makis Perdikaris.

Zatímco se Řecko snaží nalákat zahraniční in-

vestory na koupi ostrovů, jeho vlastní kapitál ze země utíká. Bohatí Řekové z obavy před krehkostí tamního finančního sektoru masivně investují v zahraničí. V kurzu je Londýn, Hamburk, Paříž nebo Ženeva.

V UGANDĚ JSOU ZAZNAMENÁNY ČETNÉ PŘÍPADY RITUÁLNÍCH DĚTSKÝCH OBĚTI

Vesnice kolem hlavního města Ugandy Kampala jsou zachváceny panikou – na mnoha místech jsou vyvěšeny plakáty vyzývající rodiče, aby ani na vteřinu nespouštěli své děti z očí. Školám a školkám je zakázáno vodit své děti na procházky, rodiče vodi do těchto zařízení své děti osobně a už před závěrem výuky je očekávají u východu z budovy. V poslední době jsou v hlavním městě a jeho okolí stále častěji nacházena dětská tělčka bez hlavy. Místní obyvatelé jsou si jisti, že je to dílo rukou šamanů, kteří dítě mučí a zabijí, aby je přinesli jako oběť duchům.

Má se zde totiž za to, že rituální zabítí dítěte přinese úspěch a bohatství. A to je za současné ekonomické krize zvláště žádoucí. Dle vyjádření policie se mnozí, kteří ztratí práci, snaží opatřit si

bohatství starobylými způsoby. V posledních letech množství dětských obětí v zemi prudce roste. Podle oficiální statistiky bylo v roce 2006 jako oběť bohu

ZRPÁVY ZE ZAHRANIČÍ

úspěchu přineseno jedno dítě. V roce 2008 to bylo 25 případů, a v r. 2009 už 29 dětí. Jenže místní

obyvatelé těchto oficiálních vládním údajům nevěří. Podle slov obyčejných obyvatel Ugandy byly za posledních pět let zabity stovky dětí a přibližně tisíc případů rituálních vražd není doposavad vyšetřeno.

Jak píše britští novináři, na tom, že vláda země kryje zločince, není nic divného. Za prvé, úroveň korupce rozšířená ve vládních strukturách dosáhla závratné výše, a za druhé, úředníci sami mohou objednávat provedení rituální vraždy za účelem dosažení vlastního úspěchu. Obětování dětí v Ugandě je výnosným obchodem. Šamani přijímají objednávky na vraždu dítěte a velice dobře na tom vydělávají.

Dopisovatelé BBC se seznámili s chlapcem jménem Alan, jemuž se podařilo přežít, když jen tak tak vyvázl z rukou šamana, který jej chtěl podře-

zat. Dítě leželo několik měsíců v komatu a zůstaly mu hluboké jizvy na rukách a na hlavě.

Alanovi se podařilo rozpoznat člověka, který ho chtěl obětovat. Je to místní „lidový léčitel“ Avali, jehož zná celá vesnice. Policie však rodičům vážně zraněného dítěte neuvěřila a jeho svědectví prohlásila za nepodložené. Britští novináři se tedy rozhodli tvrzení dítěte ověřit. Vydávali se za cizí byznysmeny, kteří si chtějí u Avali objednat rituální vraždu. Muž radostně souhlasil s tím, že vykoná pro své klienty tuto službu, a za zabiti dítěte si řekl pouze 300 dolarů. Dále jim dal na výběr, jakým způsobem se má vražda stát – navrhol jim například pohřbit dítě zaživa do země nebo je rozsekát na kusy a jeho ostatky pohřbit na různých místech. Žurnalisté si rozhovor se šamanem skrytě nahrávali a záznam předali policii.

Tento případ není v Ugandě ojedinělý. BBC v obsáhlém filmovém dokumentu například uvedla, že s dětskými oběťmi bylo spojeno založení nejednoho průmyslového podniku, banky anebo budovy v ugandském hlavním městě. V dokumentu dostali prostor také bývalí šamani, kteří konvertovali ke křesťanství a teď se snaží vražedné šamanské praktiky svých bývalých kolegů zastavit.

Na základě zdrojů www.kambon.or.cz a BBC zpracoval rj.

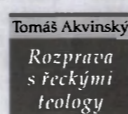
RECENZE

TOMÁŠ AKVINSKÝ. ROZPRAVA S ŘECKÝMI TEOLOGY

Tomáš Akvinský. *Rozprava s řeckými teology*. Přel. Tomáš Machula. Úvodní studie Jaroslav Vokoun. Praha: Krystal OP s.r.o., (Edice Aquinata 10). 155 s. ISBN 978-80-87183-22-9.

V roce 2010 vyšel ve známém vydavatelství zaměřeném na vydávání kvalitní teologické literatury v ediční sérii Aquinata Krystal OP s.r.o., pěti překladatele Tomáše Machuly pro pravoslavnou teologii velice důležitý traktát Tomáše Akvinského *Rozprava s řeckými teology*. Kniha je opatřena pečlivou úvodní studií z pera Jaroslava Vokouna.

Jedná se o dílo obzvláště důležité a aktuální, proto nabízená recenze ze zřejmých důvodů překročí své limity a jí vyhrazený prostor. Činím tak především s ohledem na ty pravoslavné křesťany, kteří mají zájem o odbornější vhled do studia a poznání ekumenické problematiky a pro ty, kteří se nespokojí jenom s komentáři a druhotnou literaturou, ale odvažují se sáhnout po dostupných pramenech při svém studiu dějin dogmatiky a konkrétněji problematiky relace Východ – Západ. Ihned úvodem předesílám, že tento překlad vřelě doporučuji všem těm pravoslavným křesťanům, kteří mají své studium teologické polemiky „Latinů“ a „Řeků – Byzantinců“ vážně, a těm, které zajímá proces ekumenismu z hlediska různorodosti přístupů k problematice. Nezapomeňme, že sběr množství informací ohledně tématu neznamená automaticky poznání problematiky, spíše naopak, k poznání dospíváme studiem pramenů a také z tohoto hlediska představuje vydání Akvinského traktátu velice důležitý podnik. Je na škodu věci, že lidé si sběr informací (v současnosti se mluví dokonce o informační zahlcenosti, tzv. informačním šumu) pleťou s poznáním podstaty problému a často je rekeriticky zaměřují. Vzhledem k jistě nesamozřejmosti díla, jež vzniká ve třináctém století (století scholastiky), je nanejvýš nutné alespoň v mezích recenze in-

formovat čtenáře o genezi jeho vzniku i pohybu k napsání.

Tomáš Akvinský (1225–1274; kanonizován papežem Janem XXII. již v roce 1323), dominikán, se netěšil vždy libivě pozornosti, ani ze strany souputníků. Některé jeho teze se staly terčem kritiky již v roce 1277 a dlouze se o nich diskutovalo na univerzitách v Paříži i Oxfordu. Nešel kritice dokonce od samotných dominikánů a františkánů (předně Viléma z La Mare). Akvinského dílo představuje to, co nazýváme vrcholem tzv. „křesťanského aristotelismu“, a poukazuje na jeho otevřenost filosofickým otázkám, ale prostřednictvím méně známé

sbírky Catena Aurea, sbírky vybraných patristických textů řeckých Otců (které si Akvinský nechal přeložit), i jistou vlivovost vůči teologu Východu. Nutno dodat, že ve století třináctém to není samozřejmost. V době editorské práce na Catena uzavírá byzantský císař Michael VIII. Palaiologos v Konstantinopoli dominikánský klášter, na což papež Urban IV. reaguje tím, který nyní vyšel i v zrcadlovém latinsko-českém vydání. Contra errores Graecorum (tj. Proti omylům Řeků), přeložený jako *Rozprava s řeckými teology*. Ve zkratce takhle vypadá geneze a impuls k sepsání díla. Hlavním Akvinského pramenem při sepsování „Rozprav“ byla starší kompilace řeckých Otců vzniklá zřejmě v Orvietu a sepsaná řeckým dominikánem Mikulášem z Duraza (Nicholas z Durazzo: 1263–1364) s názvem *Libellus seu liber de fide Trinitatis* (libellus čili „knížekta“). Na úrovni kompilace, kterou měl Akvinský k dispozici, nejsme s to prozradit odpovědět, protože jak plyne z čtení samotného Akvinského traktátu, více než 50 % citovaných pasáží se odborníkům

RECENZE

doposud nepodařilo dohledat.

Akvinského „Rozprava“ se věnuje třem v té době (a vlastně dodnes) cvykým tématům: trinitární teologii, ekleziologii a christologii. To neznamena, že samotné dílo má pouze dobovou hodnotu (jakožto historický dokument), naopak v jistém směru je pro současnou teologii inspirativní. Jakkoli se nám to může zdát „divné“, již vůbec jenom vznik tohoto díla je znamením procesu dialogu. Nezapomínejme: nekomunikativnost, nedialogičnost je projevem největšího odcizení, projevem vzájemné arogance a vůbec, přede vším neochoty jakéhokoliv naslouchání. Arogance není a ani nikdy nebyla charakteristickou črtou velkých Otců, a snad právě proto byli častokrát pronásledováni. Samotná „Rozprava“ patří ke spisům polemickým, tj. pojednáním reagujícím na učení teologické disputace své doby. Disputaci, které se v průběhu 12. století stávají skutečným „uměním“ (disputatio legitima), disputací, které respektují stanovisko protivníka a pravdu nehledají v uznání autoritativního názoru „jednoho“, nýbrž v pochopení jiného, řečeno pregnantněji – abych vůbec mohl disputovat, musím názor protivníka znát, a dokonce v jistém ohledu poznat lépe než protivník sám. Fovšimněme si, že od dob Akvinského se styl církve

značně změnil a duch disputatio byl opuštěn, zrazen a v poslední době, musíme doplnit, zrazen mnohokrát falešným souhlasem. Disputace naopak předpokládá jistou míru „argumentační tvrdosti“. „Skutečný ekumenický dialog, nikoli jen zdvořilostní povinný nácvik, je ovšem možný právě mezi těmi, kdo jsou zvyklí hájit svou víru, nikoli ji jen předkládat k souhlasu.“ (str. 8. Úvod)

Vzájemné odcizení křesťanského Východu a Západu není problémem novým, nýbrž představuje staletý proces doprovázený různorodými antagony. Přirozeně v kontextu recenze není možné (a konec konců se od autora recenze ani neočekává) věnovat se otázce v plné šíři. Můžeme avšak s jistotou konstatovat: Akvinského pojednání je vzhledem k porušenosti řeckých textů a také jejich výběru a vytržení z širšího kontextu z jisté strany (té formální) méně důvěryhodné, avšak co na druhé straně (minimálně) hodné pozornosti je: to je „Tomášova ekumenická hermeneutika“, tj. přístup k partnerům dialogu, metoda a integritní přístup k problematice. O tom se však zvidavý čtenář víc doví v samotném Akvinského díle.

Dr. Eduard Neupauer

Katedra filozofie FF ZČU, Pravoslavná církevní obec
Mariánské Lázně

Z LETOŠNÍ VŠEPRAVOSLAVNÉ KONFERENCE O BIOETICE V PRAVOSLAVNÉ AKADEMII NA KRÉTĚ

Ve dnech na konci letošního května se konala v prostorách Pravoslavné akademie v Kolymbari na Krétě první všepřavoslavná konference o bioetice. Setkání bylo svoláno ekumenickým, konstantinopolským patriarchátem a jeho hlavním organizátorem a předsedajícím byl Jeho Vysokopřevosvencnost metropolita prof. Jan pergamonský (Zizioula). Na setkání byli přítomni představitelé všech 14 místních pravoslavných církví, pouze představitelé z Bulbarska se z technických důvodů nemohli dostavit.

Většinou byly delegace vedeny archijereji, jakož i duchovními s doprovodem světských osob, většinou profesorů medicíny. Tak například ruská delegace byla vedena arcibiskupem Teofánem berlinským, gruzínskou delegaci vedl metropolita Gerasim zugdíjský, kyperskou metropolita Georgios pafoský,

poľskou arcibiskup Jakub bialystocký. Na druhé straně kupříkladu srbská církev byla zastoupena kardiologem doc. Sušacem z Nového Sadu a v delegaci konstantinopolského patriarchátu byl přítomen i známý genetik prof. Antoniadis, působící v Zenevě.

Konference neměla podrobně rozpracovaný pro-

RECENZE

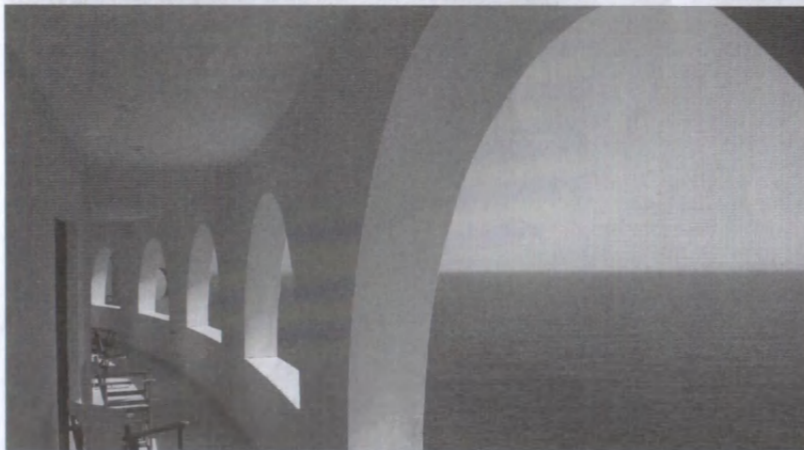
oram a hodně prostoru zde bylo určeno pro neoficiální rozhovory v kuloárech jakož i v překrásném okolí moderního kongresového centra Pravoslavné akademie. Vše pak bylo doplněno rámcem ranních a večerních bohoslužeb v kapli akademie, které však měly spíše modlitební a soukromý charakter, méně pak charakter liturgický a reprezentační.

Zahájení konference se dělo podrobným představením zástupců delegovaných pravoslavných církví. Za naší církve jsem si dovořil tlumočit osobní pozdravy jeho Blaženosti metropolitě Kryštofa, přinášené přímo z místa bývalé metropole Velké Moravy, kde 3 dny před zahájením konference byla v archeologickém nalezišti u Mikulčic sloužena svatá liturgie pod otevřeným nebem. Poukázal jsem ve svém proslvu na závažnost celosvětových změn globální společnosti: na stárnutí obyvatelstva, migraci a globální komunikaci a s tím spojené problémy pochopení a řešení nových výzev. Svět zde s nedočkavostí očekává hlas pravoslavné církve – jakožto fundamentu křesťanské kultury a civilizace. Rovněž jsem si dovořil upozornit na silnou roli a autoritu pravoslavného křesťanství v zemích dosud pravoslavně netradičních. Také jsem však poukázal na skutečnost, že tento jev je zapříčiněn migrací a ta má za následek vznik statisíců tzv. „euro-sírotků“ v jejich domovských zemích, což vše do-

hromady představuje možný krizový potenciál dalšího vývoje.

V rámci konference pak následoval velmi hodnotný referát metropolitě Jana pergamonského, kterým byla uvedena diskuse možných přístupů k problémům bioetiky. Bylo konstatováno, že bioetika dnes narostla do nepřehledného pole témat a že postup, který by se zabýval pouze jedním z aspektů a jen jednou do roka, by byl velmi neefektivní a zdlouhavý.

V dalších diskusích bylo poznamenáno, že ústřední téma bioetiky z pravoslavného pohledu musí být pravoslavná antropologie se zdůrazněním problematiky začátku a konce lidského vežejšího života. Takovéto usměrňující debaty vedlo jednak ke konkretizaci diskusních příspěvků, jednak i ke všeobecnému dynamizování diskuse. Tak například s velmi konkrétními připomínkami se několikrát přihlásil vysokopřevýcený metropolita Nikolaos mesogijský, předseda Řecké církevní komise pro bioetiku. Svůj názor na šíři problematiky prezentoval i profesor Antoniadis. Srbská delegáti pak prezentovali návrh na ustanovení internetové platformy pro průběžnou diskusi dané problematiky. A konečně z gruzínské delegace se ke slovu přihlásil archimandrita Adam (Akhaldze), který je nejen profesorem medicíny s několikaletou specializací, ale také vedoucím porodní nemocnice

Pravoslavná akademie na Krétě

RECENZE

ružského patriarchátu. V několika slovech velmi konkrétně přiblížil naléhavost a šíři bioetické problematiky, v jejíž diskusi si jim vedená instituce zasloužila mezinárodní reputaci.

V této souvislosti jsem si opětovně dovoluji poznamenat, že internetové zařízení, tak jak bylo prezentováno srbskými delegáty, by cíleným způsobem

pracuje Společnost pravoslavných lékařů, rozvíjí se práce tradičních pravoslavných milosrdných sester a i všeobecně je přístup pravoslavné církve k řešení sociálních a bioetických otázek neustále zdůrazňován.

V závěrečných debatách pak zaznělo i to, že bude užitečné, aby se v místních pravoslavných církvích ak-

Pravoslavná akademie na Křeči.

mohlo prohloubit vzájemnou informovanost o bioetické problematice mezi zúčastněnými z jednotlivých pravoslavných církví. I přes zdánlivou neangažovanost pravoslavných křesťanů v otázkách bioetiky se právě v této oblasti neustále pořádají velmi hodnotné konference a setkání. Tato vysoká úroveň a kompetence, nejen že byla patrna ze samotných diskusních příspěvků na této konferenci, ale je patrna například i z výstupů konference, která byla pořádána v této akademii v roce 2003.

Její téma bylo zasvěceno otázkám bioetiky, technologie a antropologie a velmi podnětný referát právě o pravoslavné antropologii v souvislosti s bioetikou zde prezentoval athénský profesor Scoutéris. Navíc je nutno poukázat i na neustálou aktivitu v zemích pasportovaných moskevským patriarchátem, kde jsou každoročně konány hodnotné konference k uvedenému tématu. Často jsou zasvěceny svatému Lukášovi, biskupu a chirurgovi, zájem o něhož je na vzestupu i v řeckém prostředí. Navíc v Rusku již po několik let

tivovaly bioetické pracovní skupiny s cílem, jak poznamenal arcibiskup Teofan berlínský, podání praktické pomoci lékařům, studentům, ale také třeba i manželským párům nemohoucím z různých důvodů mít děti... V této souvislosti zde byla připomenuta i problematika „in vitro“ fertilizace a surrogátního mateřství, z nichž do dnes vzešlo na milión dětí. Na druhé straně byla připomenuta i problematika transplantací, především pak donorské explantace srdce...

Jak ukázaly rozhovory i na okraji konference, všechna tato témata vykazují velmi brizantní aktuálnost. A co víc, při vůli k jejich řešení se opět jednou pro evila bratrská soudržnost všech přítomných pravoslavných představitelů.

V této souvislosti bylo metropolitou Janem pergamonským naznačeno, že pokud by některá z místních pravoslavných církví měla zájem a možnost zorganizovat další setkání, bude to přijato s vděčností.

Jerej Alexander Lapin

CHRÁMOVÝ SVÁTEK SVATÉHO ARCHANDĚLA MICHAELA

Chrámový svátek svatého archanděla Michaela v Kinského sadech v Praze oslavili věřící v neděli 6. listopadu 2011. Archijerejskou sv. liturgii sloužil metropolita Kryštof spolu s místním duchovním správcem otcem Ondřejem I. Danciu a diakonem Vasilem, ředitelem Nedělní školy svatě Ludmily v Praze.

Vladyka metropolita při těchto svátečních bohoslužbách otec Ondřeje vyznamenal právem nošení zlatého kříže. Oslav chrámového svátku se zúčastnili velvyslanci Rumunské republiky pan Daniela Anda Grigore-Gitman a Moldavské republiky pan Stéfan Gorda a další členové diplomatických sborů. Po sv. liturgii se konal průvod kolem chrámu se čtením evangelia. Metropolita Kryštof ve své promluvě zdůraznil velikost milosti Boží, která způsobila, že se do tohoto svatého chrámu opět po několika stoletích navrátili pravoslavní věřící a vytvořili 6. pravoslavnou církevní obec v Praze s užíváním liturgické rumunštiny. Nakonec duchovní správce uspořádal pro

všechny sváteční pohostění v nedalekém zámečku Kinských.

ZPRÁVY Z EPARCHIÍ

UDĚLENÍ ŘÁDU ZLATÉ LÍPY IN MEMORIAM

Zásluhy české pravoslavné církve ocenil ministr obrany Alexandr Vondra k 28. říjnu 2011 tím, že udělil vyznamenání Zlaté lípy ministru obrany České republiky /č. 0977/ in memoriam biskupu Gorazdovi.

Toto vyznamenání se uděluje pouze občanům ČR a mimořádně cizím státním příslušníkům, kteří se významně zasloužili o ochranu základních lidských práv a svobod, zejména lidského života, zdraví a majetku a základních principů demokratického a právního státu.

Samotné vyznamenání Zlaté lípy vychází z návrhu výtvarníka Františka Kupky, příslušníka čs. zahraničního odboje ve Francii. Biskup mučedník Gorazd, obnovitel české pravoslavné církve po vzniku Československa, jejíž příslušníci ukryli v chrámu sv. Cyrila a Metoděje vojáky Jana Kubise a Josefa Gabčíka (a další parašutisty) v souvislosti s útokem na R. Heydricha, se zachoval jako statečný pastýř a hrdina. Nezradil v těžkých chvílích své křesťanské "sloužím Bohu a vlasti", vzal zodpovědnost za ukrývání na sebe a byl po mučení popraven 4. 9. 1942. Tato slova připomněl panu ministru dne 27. října 2011 při převzetí vyznamenání ThDr. Jaroslav Suvarský, děkan chrámu sv. Cyrila a Metoděje, ředitel Národního památníku hrdinů heydrichiády v Resslově ulici, Praha 2, kde bude vyznamenání Zlaté lípy in memoriam biskupu Gorazdovi uloženo. Slavnostní předávání vyznamenání probíhalo ve Vojenském historickém ústavu.

DEN SVATÉHO ROSTISLAVA - STÁTNÍ SVÁTEK V TACHOVĚ

Dne 28. října, v den vzniku samostatného československého státu, navštívil západočeské příhraniční město Tachov Jeho Blaženost Kryštof, arcibiskup pražský a metropolita českých zemí a Slovenska. V místním chrámu sv. Marie Magdaleny a sv. Rostislava, který naše církev již 23 let používá, sloužil vладыka metropolita slavnostní arcijerejskou liturgií, aby společně s 12 duchovními a protodiakonom oslavili v tomto barokním chrámu jak státní svátek, tak i svátek sv. Rostislava, knížete velkomoravského.

Před chrámem vítal vладыku metropolitu starosta města Tachov Mgr. Ladislav Macák, novináři a regionální televize. Když vладыka došel ke vstupnímu chrámovému schodišti, vítal jej staroslovanským způsobem - chlebem a solí - chrámový starosta br. Josef Ruck a s kytcí v náručí Michalka Musilová. V samot-

ném chrámu vладыku přivítal prot. Milan Horvát, tachovský děkan a místní duchovní správce. Zdůraznil

význam sv. Rostislava pro naši církev, český stát a slovanské národy. Připomněl, že každý příchod vладыky metropolity do Tachova se vždy nese ve znamení světla, radosti a lásky. Poprosil vладыku o arcijerejské požehnání a všichni vstoupili do chrámu.

Po vstupních modlitbách a poté, co hypodiakoni pomohli vладыkovi obléci se do svátečních rouch, začala svatá liturgie v jazyce českém a církevněslovanském. Kromě místních věřících z Tachovska

připutovali i věřící z Plzně v čele s plzeňským arcidiaknem prot. Janem Polanským a také věřící z Prahy a Mariánských Lázní. O malém vchodu vладыka metropolita vyznamenal nejprve o. prot. Milana za přínos pro rozvoj pravoslavnosti na Tachovsku a u příležitosti jeho 60. narozenin právem nošení mitry. Načež vyznamenal též o. mitr. prot. Josefa Hauzara, kancléře Pravoslavné církve v českých zemích, za dlouholetou činnost a obětavou práci pro rozkvět pravoslavné cír-

ZPRÁVY Z EPARCHIÍ

ky v západních Čechách a za to, že před 23 lety právě v tomto kostele sloužil první pravoslavnou bohoslužbu, právem nošení druhého kříže s ozdobami. Slavnostní svatá liturgie, které se zúčastnili i četní zahraniční hosté, byla pozitivně hodnocena i celou řadou nepravoslavných hostů. Místní média oslavě sv. Rostislava v Tachově věnovala následně také značnou pozornost. Slavnostní atmosféra státního svátku byla završena skromným postním obědem pro všechny. Bohužel vладыka metropolita odjel z Tachova velmi brzy, neboť jej volaly další povinnosti. Přesto patří poděkování za krásnou duchovní atmosféru vладыkovi Kryštofovi, vyznamenaným otcům a všem věřícím a sponzorům. Nechť Hospodin všechny ochraňuje na mnohá léta!

ústředí

VÝSTAVA VĚNOVANÁ CT. SERAFÍMU VIRICKÉMU V PRAZE

Vernisáž fotografií ze života a odkazu ctihodného Serafima Virického se uskutečnila v Ruském středisku vědy a kultury v Praze v pondělí 24. října 2011. Po úvodním slovu zastupujícího ředitele střediska pana A. L. Denškova zazpívali všichni přítomní modlitbu „Králi nebeský“. Na tuto prosbu o přítomnost svatého Ducha navázal metropolita Kryštof pastýřským vystoupením věnovaným velkým požehnáním a pomocí, jež mají věřící díky svatosti v církvi. Ctihodný Serafim prostřednictvím darů Ducha svatého pomáhal všem svou modlitební přítomností a jasnozřivostí. Následovalo vystoupení o. archimandrity Sergeje (Ivannikova) a světova pravnuka pana G. A. Muravjova. Výstava je svědectvím o tom, že svatí lidé nežili jenom v dávné minulosti, ale jsou stále přítomni v životě církve. Ctihodný Serafim Virický zemřel v roce 1949. Jedním z jeho ještě žijících pamětníků je vладыka Simeon, jemuž předpověděl arcibiskupskou službu v církvi.

ústředí

TŘI VÝROČÍ V PLZNI

Plzeňská pravoslavná církevní obec poděkovala v neděli 23. října 2011 za tři jubilea: tři sta let od založení chrámu svatě Anny, šedesát let, kdy se v něm konají pravoslavné bohoslužby a třicet let od ustanovení blahé paměti vладыkou metropolitou Dorotejem jejího duchovního správce prot. Mgr. Jana Polanského. Archijerejské bohoslužby v tomto výroční den vykonal vладыka metropolita Kryštof, který jubilanta otce Jana vyznamenal právem nošení druhého

kříže s ozdobami. Učinil tak na základě přání duchovních a věřících nejenom jako odměnu za vykonanou pastýřskou práci a mimořádnou obětavost v oblasti humanitární pomoci potřebným doma i v zahraničí, ale též jako podnět do další bohubílé činnosti na vlně Páně. Po ukončení bohoslužeb vладыka metropolita daroval církevní obci ikonu svatého novomučedníka Gorazda na památku šedesátého výročí konání pravoslavných bohoslužeb v tomto požehnaném chrámu. Výroční slavnost pak pokračovala u bílého stolu v nedaleké restauraci „V sedmém nebi“. Blahopřejeme otci Janovi a přejeme mu do dalších duchovních let hojnost Božího požehnání.

ústředí

CTIHODNÝ ALEXIJ KARPATSKÝ V PRAZE

V pátek 21. října 2011 si připomněli věřící chrámu Zesnutí přesvatě Bohorodice v Praze na Olšanech svátek ctihodného Alexieje Karpatského, který byl před několika lety svatořečen v monastýru svatého Nikolaje v Ize. Ctihodný Alexije se v roce 1925 zúčastnil svěcení chrámu Zesnutí přesvatě Bohorodice v Praze na Olšanech. V monastýru v Ize přijal do mnišského společenství našeho blahé paměti metropolitu Doroteje. Za svou věrnost pravoslavi byl světskými úřady šikanován a vězněn. Díky jeho obětavé a neúnavné pastýřské práci zvláště v době meziválečné ožila a upevnila se pravoslavná církev v tehdejší Podkarpatské Rusi. Archijerejskou sv. liturgii sloužil vладыka metropolita Kryštof spolu s otci archimandritou Sergejem, místním duchovním správcem, archimandritou Kosmou, igumennem monastýru sv. Prokopa Sázkavského v Mostě, archimandritou Serafímem, duchovním v Michalovicích, a diakonem Vasilem Čerepkem, ředitelem Nedělní školy sv. Ludmily v Praze. Na přítomnosti ctihodného Alexieje upevni, Hospodine, naši svatou Kristovu pravoslavnou církev.

ústředí

SVÁTEK SVATÉ KNEŽNY LUDMILY NA TETINĚ

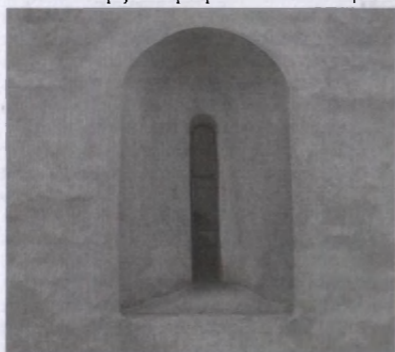
Ve čtvrtek 29. září tohoto roku se s požehnaním Jeho Blaženosti Kryštofa, arcibiskupa pražského, metropolitů českých zemí a Slovenska, konala tradiční každoroční pouť na Tetín. Letos na svátek svatě kněžny mučednice české Ludmily na Tetín přišlo velké množství poutníků z různých konců pravoslavného světa.

Při svatě liturgii své modlitby k české světici zná-

ZPRÁVY Z EPARCHIÍ

seli domácí věřící Berounska, poutníci z Prahy, Moskvy, Petrohradu, Kyjeva, Mnichova, Švýcarska, Slovenska, Zakarpatské Ukrajiny, Kazachstánu, Gruzie a mnohých dalších pravoslavných míst. Všechny spojovala svatá kněžna mučednice Ludmila česká. I ten den stala pojetkem pro pravoslavné křesťany z ce-

lého světa.

Slavnostní bohoslužbu v chrámu sv. Ludmily vedl otec archimandrita Serafím Semjatonovský ze Slovenska. Spolu s ním sloužili představení pravoslavné církevní obce Berounska – otec Ing. Mgr. Roman Hajdamačenko, prot. Nikolaj Liščeniuk – představený zastupitelství Ruské pravoslavné církve v Karlových Varech, mitr. prot. Pavel Čelík – představený chrámu sv. Mikuláše v Praze-Dejvicích, prot. Mgr. Zoran Drenovac z Kolína, otec Mgr. Eugenij Červinský z Ústí nad Labem a berounský pravoslavný duchovní otec Ing. Igor Eremuškin. Diákonskou službu vykonával otec protodiákon Mgr. Vitalij Pipaš z Prahy. Později se k nim připojili otec archimandrita Kosma Buchl, otec archimandrita Sergij Ivannikov z olšanského chrámu Prahy 3 a představený chrámu svatého Jiří Vítězného při Velvyslanectví Ruské federace v Praze prot. Vladimír Abrosimov.

V kázání na závěr bohoslužby otec Roman přiblížil život a význam první slovanské kněžny a mučednice a její roli ve výchově mladého českého vladaře Václava. Poukázal na důležitost křesťanské výchovy a její následky nejen pro osobní rozvoj, ale i pro celou zemi, jak to bylo v případě svatého Václava českého. Také zdůraznil aktuálnost pravoslavných hodnot ve výchově dnešní mládeže a jako vzor takové výchovy

použil příklad sv. Ludmily. Jako malý dárek dostal každý z poutníků prostory, které se používaly při proskomidii k vybirání částic za živé a zesnulé.

V tento pamětní den věnovala sestra Manana Grotadze s rodinou z Gruzie pravoslavné farnosti Berouna psanou ikonu svatých mučedníků Václava a Ludmily českých, která je od teď umístěna na čestném místě pravoslavného chrámu svatých nezšitníků a léčitelů Kosmy a Damiána při berounské nemocnici.

Po bohoslužbě měli všichni poutníci možnost přiložit se ke kameni z Tetinského hradíště, které se stalo místem mučednické smrti sv. Ludmily. Vladkyňa Kryštof nechal u tohoto kamene velikou kyticí lilii a následně promluvil k přítomným moudrým duchovním slovem o významu českých světců pro celý pravoslavný svět a udělil své arcaepyskopské požehnání.

Pro všechny poutníky připravili berounští pravoslavní věřící malé pobožnění a při společném stolování probíhaly přátelské rozhovory a výměna zkušeností duchovního života v různých pravoslavných zemích.

Na závěr bylo společně fotografování s vladykou Kryštofem a každý si na památku tohoto krásného setkání odnesl věcnou vzpomínku. Již teď se těšíme na další modlitební setkání v chrámu svaté mučednice Ludmily české na Tetině.

*připravil Ing. Mgr. Roman Hajdamačenko,
duchovní správce PCO v Berouně*

CENU BOHUMILA POLANA ZA ROK 2011 OBDRZEL IVO HUCL

Vítězem jedenáctého ročníku pletinské literární soutěže se stal Ivo Hucl, autor básnické sbírky *Ostrovni básně*. Výroční literární cena Bohumila Polana se uděluje za významná díla v oblasti poezie a prózy spjatá se západočeským regionem tematicky nebo osobou autora. O udělení ceny rozhoduje porota sestavená ze zástupců Střediska západočeských spisovatelů, Obce spisovatelů a literárních kritiků. Letos porotě předsedala ředitelka Knihovny města Plzně Helena Slesingerová. Ivo Hucl, nar. v roce 1961 v Plzni, spoluzakládal Nezávislé kulturní sdružení ARS, věno-

ZPRÁVY Z EPARCHIÍ

val se literárně-výtvarným performancím a především studiu dálnévýchodních filozofií, z něhož pak čerpal jako scenárista řady pořadů v televizi. Část jeho tvorby je inspirována pobyty v pravoslavném prostředí na Athosu, ve Vilemově a v Mariánských Lázních. Publikoval časopisecky (Vokno, MG revue, PEŠI zóna a Píže). K udělení prestižního ocenění básnického díla bratru Ivovi gratulujeme. 7

RIMICE NA MORAVĚ

28. října 2011 jsme v našem chrámě svaté kněžny české Ludmily zahájili Rok sv. Rostislava, knižete velkomoravského, duchovním koncertem. Pravoslavné liturgické zpěvy, ale i západní zbožné písně včetně dvou spirituálů a několik písní národních přednesl třicetičlenný pěvecký sbor Karmen ze Zábřehu na Moravě. Z pravoslavných zpěvů to bylo zvláště náročné Grenčaninovo Věřuji a řada harmonizací profesorky Derevjankové. Ve stejné precizním provedení zazněly i zpěvy méně známé. Na závěr zaznělo mohutné Mnogaja leta. Koncertu se zúčastnila také starostka obce, jež se zasloužila o právě dokončenou opravu fimeckého chrámu. Sboru za nezapomenutelný zážitek poděkoval duchovní správce jeromonach Christofor. Vladyka Simeon vyjádřil naději, že to nebyl poslední koncert

sboru Karmen v pravoslavném chrámě a že na Moravě jich máme ještě třicet a ve všech je tento sbor vítán.

arcibiskup Simeon

SPOLEČENSKÁ KRONIKA

ZEMŘEL OTEC PAVEL AXMAN

Dožil se 91 let. Zemřel v Olomouci a rozloučili jsme se s ním v naší olomoucké katedrále ve čtvrtek 27. října 2011. Byl jedním z posledních bohoslovců vladyky Gorazda. Protože vypukla válka, nemohl už odjet studovat do Jugoslávie jako celá řada jeho předchůdců i jeho starší bratr Bohumír. Studoval doma z knih a v roce 1946 se oženil a krátce nato byl vysvěcen na kněze. Byl farářem v Chudobíně, v Pterově, sloužil všude, kam ho církev posílala. Větší část svého života sloužil jako ředitel Úřadu eparchiální rady olomoucko-brněnské eparchie. Byl velmi pracovitý a pečlivý, přísný k sobě i jiným. Externě vystudoval také naši pravoslavnou bohosloveckou fakultu v Prešově. V našem pravoslavném tisku pravidelně vycházely jeho náboženské úvahy a zprávy podepsané značkou PAX. Poslední desetiletí trávil na odpočinku. Pokud mohl, přicházel na bohoslužby do olomoucké katedrály. Vypošujeme otci Pavlovi lehké odpočívání a zasloužilou památku.

arcibiskup Simeon

OHLÉDNUTÍ ZA LETOŠNÍ MODLITBOU ZA DOMOV

MODLITBA ZA DOMOV byla 28. října již popáté uspořádána Ekumenickou radou církví v České republice. Na této akci si představíte a zástupci církví sdružených v Ekumenické radě církví a mnozí další křesťané z celé České republiky společně připomínají založení Československa v roce 1918, zamýšlejí se nad společným tématem a také se pod Řípem a na Řípu modlí za Českou republiku a její lid.

Letošní 5. ročník byl nadepsán slovy „SVOBODA JE VOLBA“ a program byl letos zahájen již 27. října v katedrále sv. Víta v Praze, čímž se k němu letos poprvé připojila také římskokatolická církev. Vyvrcholením programu bylo však již tradiční ekumenické setkání s bohoslužbou přenášenou Českou televizí z českobratrského kostela v Krabčicích u Řípu.

Celodenní program letošní Modlitby za domov zahrnoval mj. bohatou nabídku aktivit pro rodiny s dětmi, celou řadu stánků s nabídkou křesťanské a duchovní literatury i produktů křesťanských neziskových organizací a chráněných dílen. Součástí programu byly soutěže pro děti a také konference o problematice českého a moravského venkova, uspo-

řádaná místními akčními skupinami (MASK-y) ve spolupráci s církvemi a neziskovými organizacemi.

V rámci kulturního programu vystoupily různé křesťanské sbory, hudební sdružení a skupiny a bylo předvedeno divadelní vystoupení s kvízem pro děti o českých dějinách. Proběhlo také vyhlášení vítězů dětské a mládežnické výtvarné soutěže „Správně rozhodnutí“ (www.modlitbazadomov.cz). Účastníci mohli také vystoupit na horu Říp a zúčastnit se celodenního čtení z Bible v tamější rotundě sv. Jiri.

Takéka nepřehlédnutelná byla na tomto setkání křesťanů a lidí dobré vůle pravoslavná účast. V rámci programu ekumenického setkání z krabčického kostela promluvil v přímém přenosu ČT vladyka metropolit Kryštof a vystoupil sbor při katedrálním chrámu sv. Cyrila a Metoděje, vedený Mariem Christou. Ukázkou psaní ikon pak předvedly sestry Iveta Kadlecová a Silva Novotná. Na jednom ze stánků nabídla svoje programy i pravoslavnou literaturu, poskytnutou Úřadem eparchiální rady v Olomouci, již tradičně Pravoslavná akademie Vilémov.

Letošní Modlitbě za domov Hospodin požehnal pěkným počasím a lze doufat, že za rok 28. října se křesťané z Čech, Moravy a Slezska opět pod Řípem setkají.

ČESKOSLOVENSKÉ STRETNUTIE SPIEVAM MODLITBU SRDCOM

V čase, keď príroda hraje všetkými farbami, inšpirovaní našou posvätnou synodou, naši moravskí a českí bratia a sestričky v Kristu pripravili pre nás nádherné stretnutie, ktoré sa konalo štyri dni od 27. do 30. októbra 2011.

Všetci sme sa stretli v monastieri sv. Gorazda v Hrubej Vrbke v Čechách na Morave. Čakala nás tam chutná večera a po nej veľká večerná s litou, kedy sme sa všetci spolu prvýkrát pomodlili. Ďalší deň ráno sa konala archierejská liturgia pri príležitosti sviatku sv. kniežata Rastislava Moravského, ktorí s nami slúžil vladyka Jáchym. V tento deň sme sa vďaka Viktorovi Dutkovi dozvedeli niečo viac o obsahu a pôvode ranných a večerných modlitieb, spolu

s Martinom Létalom sme sa cvičili v cirkevnom speve a spolu s Miladkou Kudelovou sme si vyrobili vlastné modlitebníčky. Ale to nebolo všetko, absolvovali sme taktiež prechádzku k veternému mlynu a večer po večerní besedu spolu s otcami duchovnými na tému odkazu sv. kniežata Rastislava, no i na iné témy, ktoré nás zaujímali. Nasledujúci deň sme začali Akafistom k sv. novomučeníkovi Gorazdovi. Viktor nám porozprával o bohoslužobných knihách a naučil nás niečo

MLÁDEŽ

o ich praktickom používaní a s Martinom sme pokračovali v cvičení sa v cirkevnom speve. Po uprataní monastiera sv. Goraza, ktorý sa vďaka požehnaní vладыku Jáchyma, stal na niekoľko dní našim domovom, sme sa presunuli na Slovensko do Brezovej pod Bradlom, na večerňu s litiou. Po nej sme v neďalekom Priepasnom prežili nezabudnuteľný večer na ľudovú notu, ktorý sa niesol v duchu ľudového spevu a tanca. Navštívil a na chvíľu sa k nám pridal aj starosta obce. Naše stretnutie sa ukončilo nasledujúci deň sv. liturgiou v Brezovej pod Bradlom, chutným obedom a prechádzkou po mestečku. Všetci sme si odniesli nezabudnuteľné zážitky a nových priateľov. Dakujeme všetkým, čo sa postarali o to, aby sa táto akcia mohla uskutočniť, vладыkovi Jáchymovi, otcom duchovným Marekovi i Jozefovi, moravským a českým mládežníkom i veriacim z Brezovej pod Bradlom. Budeme na Vás všetkých s láskou a modlitbou spomínať a tešiť

sa na ďalšie stretnutie. Spas Vás Hospodin !!!
mládežnícka vierka

POZVÁNÍ

BRATRSTVO PRAVOSLAVNÉ MLÁDEŽE - ČESKO

Všem členům Bratrstva a mladým pravoslavným věřícím a přátelům pravoslavné mládeže.

V Hradci Králové, 23. 11. 2011

POZVÁNKA

Draží otcové duchovní, bratři a sestry v Kristu!

Členové Bratrstva pravoslavné mládeže a jeho příznivci se každoročně setkávají na valném shromáždění. Je to pro nás příležitost, kdy se můžeme podělit se svou prací, kterou se snažíme v rámci života v Církvi vykonávat.
Spolu máme možnost rozhodovat o dalším směřování našeho Bratrstva, o tom, co bychom chtěli změnit, zlepšit, kde bychom chtěli více zapracovat. O tom všem rozhodujete právě Vy a Váš zájem obětovat svůj čas k navázání nových přátelství, utvrzování se ve víře, obohacování se novými zážitky ve společnosti mladých lidí stejné víry.
Proto srdečně zveme všechny členy Bratrstva a všechny mladé lidi na valné shromáždění, na kterém se mohou dozvědět o naší práci a aktivitách.
Valné shromáždění Bratrstva pravoslavné mládeže v České republice - SYNDESMOS se uskuteční ve dnech 16.-18. prosince 2011 v Praze. Hlavní bod setkání - volba nového vedení se bude konat v prostorách hotelu Icon V Jámě 6.

Program setkání:

	PÁTEK
od 17:00	příjezd účastníků - ubytování, večere, seznamování
	SOBOTA
9:30	Archijerejská sv. liturgie v katedrálním chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Resslově 9a
11:00	Zahájení valného shromáždění BPM v hotelu Icon - přivítání hostů, volba zapisovatele
13:00	- promluvy hostů a přednesení zpráv o činnosti BPM (powerpointová prezentace) Otázka změny stanov, volby

POZVÁNÍ

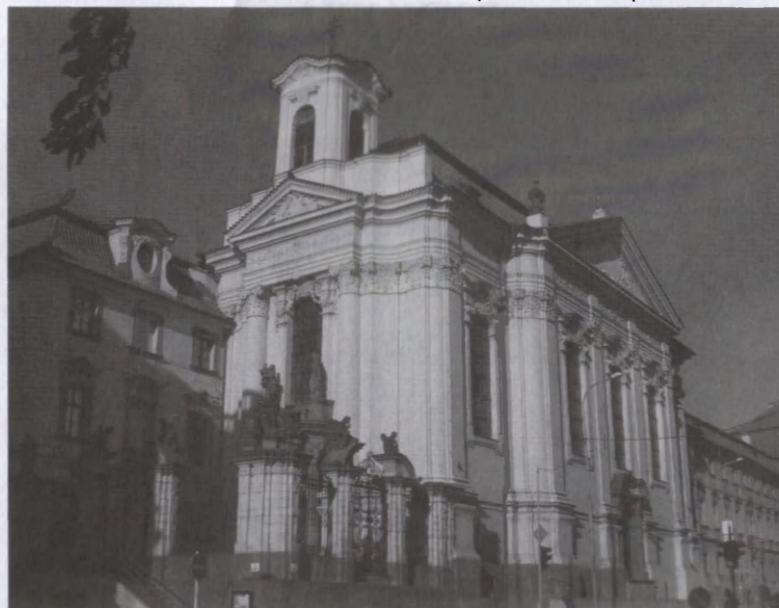
13:45 Oběd
14:15 Diskuse, ukončení a modlitba
14:30 Procházka pravoslavnou Prahou
17:00 Večerní bohoslužba v katedrálním chrámu sv. Cyrila a Metoděje
18:00-19:00 Večeře
19:30-20:00 Modlitby před svatým přijímáním
20:15 Společenské hry / pravoslavný film / volná zábava

NEDELE

8:00-12:00 Účast na nedělní svaté liturgii v některém z pražských chrámů podle vlastní volby
12:00-13:00 Oběd
13:00-14:00 Vykližení společných ubytovacích prostor, ukončení setkání

Zájemci o setkání ať se prosím nahlásí majlem o. Metodějovi - vit.kout@seznam.cz (773 660 205) nebo Martinu Létalovi - letalm@seznam.cz (608 377 545) nejpozději do 14. 12. Poplatek za ubytování (včetně jídla) na jeden den činí 60 Kč, na oba dny 120 Kč.
Kristus uprostřed nás!

Ivo Vrobel - prezident Bratrstva pravoslavné mládeže

Katedrální chrám sv. Cyrila a Metoděje v Praze na Resslově ulici.

PROGRAM METROPOLITY

PŘEHLED BOHOSLUŽEB METROPOLITY KRYŠTOFA V MĚSÍCI PROSINCI 2011 VLADYKA S POMOCÍ BOŽÍ HODLA:

ČTVRTEK 1. PROSINCE v 09 ⁰⁰ hod. sloužit archijerejskou sv. liturgií v chrámu Zvěstování převať Bohorodice Na Slupi 4a v Praze 2, poté požehnat setkání duchovních středoečského okružního protopresbyterátu	valného shromáždění Bratrstva pravoslavné mládeže v hotelu KOUN V Jámě 6 v Praze 1
PÁTEK 2. PROSINCE v 09 ⁰⁰ hod. sloužit archijerejskou sv. liturgií v chrámu Zesnutí převať Bohorodice na Őlsanech v Praze 3	NEDELE 18. PROSINCE v 10 ⁰⁰ hod. sloužit archijerejskou sv. liturgií v kapli sv. Nikolaje v Rooseveltově ul. 29 v Praze 6 - Bubeneč
SOBOTA 3. PROSINCE v 06 ⁰⁰ hod. sloužit archijerejskou sv. liturgií v seminární kapli sv. Jána Teologa na PBF PU v Prešově	v 16 ⁰⁰ hod. sloužit všenoční bĕnění ve skitu sv. Nikolaje na hoře Aberg u Karlových Varů
NEDELE 4. PROSINCE v 10 ⁰⁰ hod. v čest svátku Uvedení převať Bohorodice do chrámu sloužit archijerejskou sv. liturgií v chrámu svatých apoštolů Petra a Pavla v Karlových Varech a po ní křtít novorozencou Ninu z duchovenské rodiny, kterou založil presbyterskou chirotonií arcibiskup Sarvati	v 18 ⁰⁰ hod. sloužit akathist ke sv. Nikolaji v chrámu sv. apoštolů Petra a Pavla v Karlových Varech
PONĚLEĆ 5. PROSINCE v 08 ⁰⁰ hod. sloužit sv. liturgií v chrámu sv. archandĕla Michaela v Kinského sadech v Praze 5	PONĚLEĆ 19. PROSINCE v 10:30 hod. sloužit archijerejskou sv. liturgií v chrámu sv. Bartoloměje v Mochově u Ćelákovice
ÚTERÝ 6. PROSINCE v 08 ⁰⁰ hod. sloužit sv. liturgií v kapli sv. novomuĕdníka Gorazda při katedrálním chrámu sv. Cyrila a Metodĕje v Reslově 9a v Praze 2	ÚTERÝ 20. PROSINCE v 09 ⁰⁰ hod. zpodobat a sloužit sv. liturgií pro pravoslavné vězňe ve Valticích ve východních Ćechách
STŘEDA 7. PROSINCE v 06 ⁰⁰ hod. sloužit archijerejskou sv. liturgií v seminární kapli sv. Jána Teologa na PBF PU v Prešově	STŘEDA 21. PROSINCE v 09 ⁰⁰ hod. sloužit archijerejskou sv. liturgií ve věznicí Pankrác - Praha 4
ČTVRTEK 8. PROSINCE v 10 ⁰⁰ hod. sloužit archijerejskou sv. liturgií v chrámu sv. Mikuláše na Staromĕstském námĕstí v Praze 1 za sborového zpĕvu sv. liturgie Petra lipce Ćajkovského	ČTVRTEK 22. PROSINCE v 10 ⁰⁰ hod. sloužit archijerejskou sv. liturgií v monastĕru sv. Václava a Ludmily v Loučkách u Ostrova nad Őhří a oslavit tak svátek ikony převať Bohorodice „Netannája rádosť“
PÁTEK 9. PROSINCE v 9 ⁰⁰ hod. sloužit archijerejskou sv. liturgií v chrámu Zesnutí převať Bohorodice na Őlsanech v Praze 3	SOBOTA 24. PROSINCE v 09 ⁰⁰ hod. sloužit archijerejskou sv. liturgií v chrámu Zesnutí převať Bohorodice na Őlsanech v Praze 3
SOBOTA 10. PROSINCE v 10 ⁰⁰ hod. sloužit archijerejskou sv. liturgií v chrámu sv. Kateřiny v Milovicích	v 23 ⁰⁰ hod. sloužit jitřní bohosluzbu v chrámu sv. Cyrila a Metodĕje v Hořovicích
NEDELE 11. PROSINCE v 10 ⁰⁰ hod. sloužit archijerejskou sv. liturgií v chrámu Zesnutí převať Bohorodice na Őlsanech v Praze 3	NEDELE 25. PROSINCE v 09:30 hod. sloužit slavnostní archijerejskou sv. liturgií v katedrálním chrámu sv. Cyrila a Metodĕje v Reslově ulici 9a v Praze 2 a poĕkovat při ní za sv. tajnu knĕžstvi, uĕděnou mu v tomto chrámu před 37 lety
PONĚLEĆ 12. PROSINCE v 08 ⁰⁰ hod. sloužit sv. liturgií v chrámu sv. archandĕla Michaela v Kinského sadech v Praze 5	PONĚLEĆ 26. PROSINCE v 10 ⁰⁰ hod. sloužit archijerejskou sv. liturgií v chrámu sv. Cyrila a Metodĕje v Hořovicích
STŘEDA 14. PROSINCE v 06 ⁰⁰ hod. sloužit archijerejskou sv. liturgií v seminární kapli sv. Jána Teologa na PBF PU v Prešově	STŘEDA 28. PROSINCE v 09 ⁰⁰ hod. sloužit archijerejskou sv. liturgií v kapli sv. Nikolaje v Rooseveltově ul. 29 v Praze 6 - Bubeneč
PÁTEK 16. PROSINCE v 09 ⁰⁰ hod. sloužit archijerejskou sv. liturgií v chrámu Zesnutí převať Bohorodice na Őlsanech v Praze 3	PÁTEK 30. PROSINCE v 09 ⁰⁰ hod. sloužit archijerejskou sv. liturgií v chrámu Zesnutí převať Bohorodice na Őlsanech v Praze 3, po ní vykonat panychídu za zesnulého vladky metropolitu Doroteje u jeho hrobu
SOBOTA 17. PROSINCE v 09:30 hod. sloužit archijerejskou sv. liturgií v chrámu svatých Cyrila a Metodĕje v Reslově ul. 9a v Praze 2, poté požehnat zabĕjení	SOBOTA 31. PROSINCE v 08 ⁰⁰ hod. sloužit sv. liturgií v kapli sv. novomuĕdníka Gorazda při katedrálním chrámu sv. Cyrila a Metodĕje v Reslově 9a v Praze 2
	NEDELE 1. LEDNA 2012 v 9:30 hod. sloužit archijerejskou sv. liturgií spolu s novoročním dĕkováním v katedrálním chrámu sv. Cyrila a Metodĕje v Reslově ul. 9a v Praze 2
	v 18 ⁰⁰ hod. ũčastnit se Novoročního ekumenického setkání představitelů cirkvi v ĆR

PRO NEJMENŠÍ ČTENÁŘE

BIBLIČKÝ KVÍZ

Milé děti,

Patrik chodil skoro rok a půl na náboženství, ale nedával pozor. Na hodinách probírali Bibli a různé biblické příběhy. Zapamatoval si "tak napůl" spoustu jmen a také spoustu příběhů, ale protože si v průběhu hodin pod lavicí vyměňoval se spolužáky bakugany a pokémony, má v tom teď doslova guláš. Velmi se mu pletou jména biblických postav i jejich příběhy. Zkuste Honzíkovi pomoci a spojit dvojice správně.

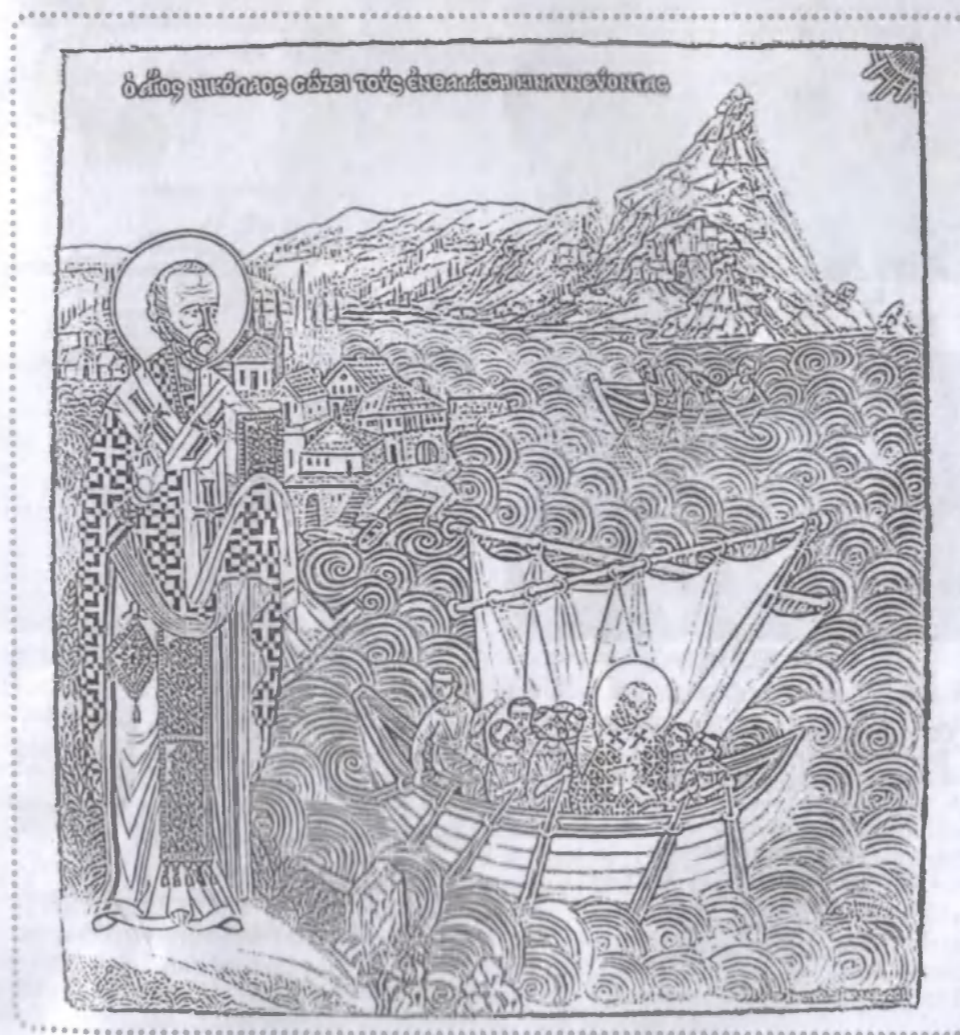
Spojte dvojice tak, jak jsou spojeny v Bibli. Znáte příběhy těchto dvojic?

Adam	a	Abel
Kain	a	Eva
Noe	a	Jeruzalémský chrám
Alfa	a	Beta
Zeta	a	Omega
sv. Josef	a	sv. Pavel
sv. Petr	a	Panna Marie
Salomoun	a	Noemova archa
hořící keř	a	Eliáš
ohnivý vůz	a	Mojžíš
Jakub	a	velryba
Jonáš	a	studna
sv. Jan Křtitel	a	vino a chléb
Pilát	a	třicet stříbrných
poslední večeře	a	řeka Jordán
10 Božích přikázání	a	solný sloup
Lotova žena	a	Mojžíš
Sodoma	a	Ninive
Jonáš	a	Gomora
Pán Ježíš	a	30 stříbrných
Jidáš	a	dvanáct apoštolů

PRO NEJMENŠÍ ČTENÁŘE

SVATÝ MIKULÁŠ, KTERÝ PRYĎ DODNES NOSÍ DÁRKY DĚTEM V MNOHA ZEMÍCH, DOOPRAVDY ŽIL A BYL VELKÝM SVĚTCEM CÍRKVE KRISTOVY VE 4. STOLETÍ. SVATÝ MIKULÁŠ MĚL KRÁSNOU VZTAH K DĚTEM A K CHUDÝM LIDEM A RÁD JE OBDAROVÁVAL A POMÁHAL JIM. V ZEMÍCH, KTERÉ MAJÍ MOŘE, JE POKLÁDÁN TAKÉ ZA NEBESKÉHO OCHRÁNCE NÁMORNÍKŮ A VŠECH, KDO SE PLAVÍ PO MOŘI. POKUD RÁDI VYRÁBÍTE RŮZNÉ VĚCI A PRACUJETE S BARVAMI, MŮŽETE SI PĚKNĚ VYBARVIT TUTO NÁMORNICKOU IKONU SV. MIKULÁŠE A TŘEBA SI JI OPATRNĚ NALEPIT NA DŘEVĚNOU DESKU.

HLAS PRAVOSLAVÍ

Děkujeme všem čtenářům, kteří podpořili vydávání našeho časopisu modlitbou a finančním darem. Děkujeme také všem příspěvatelům, kteří nám do redakce Hlasu pravoslavi zaslali svoje příspěvky, zprávy a názory. Děkujeme také všem těm, kdo podpořili finančně nebo zasílanými příspěvky chod internetového portálu www.hlaspravoslavi.cz.

Dovoluje si touto cestou vyzvat všechny naše objednatelé a předplatitele, aby si časopis Hlas pravoslavi objednali a předplátili také na rok 2011. Všechny ostatní, kdo si Hlas pravoslavi kupují v obchodech nebo na jiných místech, vyzýváme, aby se předplatiteli na rok 2011 stali.

Kromě předplatitelů a odběratelů velmi uvítáme finanční dary, které nám umožní časopis vydávat a distribuovat pravidelně a umožní nám průběžně zachovat a časem zlepšovat jeho kvalitu.

Účet Hlasu pravoslavi:
RAIFFEISENBANK, A.S.
5011103614/5500

Pro převod ze zahraničí:
IBAN CZ28550000005011103614

**ZA VŠECHNY VAŠE PŘÍSPĚVKY
I DARY VÁM DĚKUJEME**

**OBJEDNEJTE SI HLAS PRAVOSLAVÍ
NA CELÝ ROK**

Objednat Hlas pravoslavi na celý rok si však můžete nejenom na přelomu roku, ale kdykoliv za: 288 Kč + 86 Kč poštovné = celkem 374 Kč

Distribuce a objednávky:
Dupress, Podolská 110, 147 00 Praha 4
dupress@seznam.cz
tel.: 241 433 396
mobil: 721 407 486

Vydává Pravoslavná církev v českých zemích s požehnáním +Kryštofa, arcibiskupa pražského a metropolitě českých zemí a Slovenska

Číslo 11/2011 ročník LXVI

Šárecká 1065/36, 160 00 Praha 6 – Dejvice
P. O. BOX 655, CZ-111 21 Praha 1

Registrace
MK ČR E 248

Odpovědný redaktor
Mgr. Roman Juriga, romanjuriga@centrum.cz, orthodoxa@quick.cz
tel. 77 63 94 637

Editoři
J. V. arcibiskup olomoucko-brněnský Simeon
Jerej David Dudáš

Redakce
Osvěta a pravoslavná duchovnost:
ThDr. Jakub Jiří Juki, Mgr. Eva Suvarská, jerej Mgr. Jan Týmal
Pravoslavná mládež: Ivo Vrobel

Správce portálu hlaspravoslavi.cz
Dalibor Jan Kočí, e-mail: redaktor@hlaspravoslavi.cz,
www.hlaspravoslavi.cz

Jazyková úprava
PhDr. Marta Koutová

Grafika
Zuzana Pěpčlová, Virtue, s.r.o. www.virtue.sk

Adresa pro zaslání příspěvků:
Roman Juriga, Vilémov 70, 783 23 Vilémov u Litavle
romanjuriga@centrum.cz, orthodoxa@quick.cz, Fax: 585349005

Redakce si vyhrazuje právo na případné úpravy či krácení zaslanych příspěvků. Redakci nevyžádané rukopisy, fotografie a kresby se nevracejí. Autorské články, překlady a fotografie jsou darem církvi a autoři si ne nárokuje autorský honorář ve smyslu Autorského zákona. Otištěné materiály nelze rozšiřovat bez souhlasu redakce nebo autora.

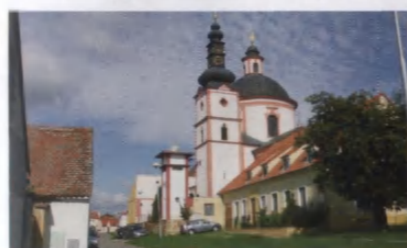
Fixo na 1. straně obálky:
PŘED DEVADESATI LETY V BĚLÉHRADĚ

MÍSTA HODNÁ PAMĚTI - HRADIŠTĚ SV. HYPOLITA VE ZNOJMĚ

Obr. 1. Hradiště sv. Hypolita ve Znojme.
1. Kostel sv. Hypolita 2. Kaple sv. Antonína 3. Kaple sv. Eliáše 4. Znojenský hrad 5. Rotunda sv. Kateřiny

Kostel sv. Hypolita

Rotunda ve Znojme

Místní část města Znojma nazývaná Hradiště se vypíná na vysokém skalním ostrohu nad řekou Dyjí, na dohled od znojenského hradu i proslulé rotundy sv. Kateřiny. Leží na hranicích národního parku Podyjí a nabízí skvělou možnost, jak zpestřit návštěvu města Znojma nebo kde se zastavit během výletu Podyjím. Četné archeologické nálezy potvrzují, že hradiště sv. Hypolita – dnes součást Znojma – bylo osídleno Slovyany dokonce již v 8. století. Za jeden z nejdůležitějších nálezů je pokládáno objevení zbytků rotundy z 9. století. Část jejich základů i přilehlého pohřebiště byla objevena při archeologickém výzkumu vedeném Bohuslavem Klimou v roce 1998. Tato původní rotunda měla sloužit ještě znojenským přemyslovským knížatům v 11. století – její vznik je proto spojován s příchodem byzantské misie sv. Cyrila a Metoděje na Velkou Moravu. Původní zasvěcení rotundy není známo. Velmi dobře opevněné Hradiště, které stálo na hranicích Velké Moravy a Franské říše, bylo dobyto kočovnými Maďary někdy mezi léty 949-957 a společně s celým krajem zpusťošeno. Významem jej lze srovnávat s bohatými velkomoravskými moerskými centry v pomoravské oblasti, avšak v odborné literatuře nebyla dosud hradišti vřnována taková pozornost, jakou by si zasloužovalo.

Z POLITI DO SRBSKA PŘI PŘÍLEŽITOSTI 90. VÝROČÍ
SVĚCENÍ BISKUPA GORAZDA V BĚLEHRADĚ

V katedrále v Sremských Karlovcích

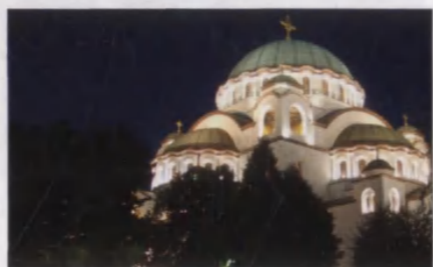
Monastýr Krušedol

Monastýr Hopovo

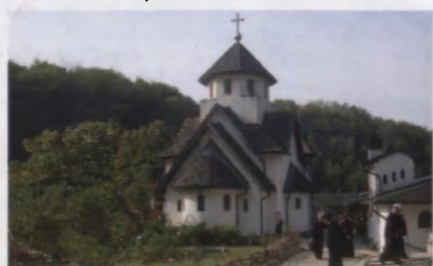
Pančičida monastýr Rakovica

Katedrála sv. Sávy, Bělehrad

Před patriarší katedrálou, Bělehrad

Duchovní středisko sv. Nikolaje Velimiroviče u Soko Gradu

